

„Isten országának érkezését várjuk. Nem azért érkeznek, mert várjuk, hanem azért várjuk, azért siettetjük, mert Jézus ígérte, hogy eljön”
A vasárnap ígéje ► 2. oldal

„Reménységem szerint ebből a dialógusból mindkét fél és főleg egész egyházunk nyertesén kerülhet ki: stratégiánk talán még misszióibb lesz, missziói munkánk pedig még koncepciózusabbá válik.”
Gáncs Péter zsinati jelentése ► 4. oldal

„A zord hideg ellenére nagy számban gyűltek össze a megemlékezők a szerencsi vasútállomás előtt, ahol hetven évvel ezelőtt bevagonirozták a térségből összefogdosott embereket...”
Emlékmű Szerencsen ► 8. oldal

Esperesiktatás Ecsenyben ► 3. oldal
Ordass- és Prónay-díjasok ► 5. oldal
Száz éve született fasori tanárok ► 6. oldal
Ünnepi hangverseny a Deák téren ► 7. oldal
Görbe tükörben – a papné ► 10. oldal
„Büntiszéken” ► 13. oldal

Zöld utat kapott az Üllői úti beruházás

Zsinat: beszámolók, törvénymódosítások, választások

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

► A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium díszterme adott otthont a Magyarországi Evangélikus Egyház X. zsinata hetedik ülésének. Az elmúlt héten pénteken és szombaton zajlott tanácskozáson sok kérdéskört érintett a grémium. Zsinati beszámolók meghallgatása, új tisztségviselők megválasztása és törvénymódosítások egyaránt szerepeltek a napirenden.

A tanácskozás Krámer György országos irodaigazgató áhítatával kezdődött, majd megemlékeztek a közel-múltban elhunyt zsinati tagról, Gyuris Miklósról, a Borsod-Hevesi Egyházmegye felügyelőjéről. Új zsinati tagok bemutatkozása és eskütetele után az ügyrend módosítását végezték el a küldöttek.

Választások következtek ezután. Egyrészt a zsinat lelkesi alelnökét kellett megválasztani, tekintve, hogy az eddigi alelnök, Smidéliusz Zoltán, a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese nyugalmába vonult.

Másrészt megválasztásra várt a zsinat teológiai bizottságának elnöke is. A zsinat lelkesi alelnökének Rostáné Piri Magdolnát, a Vasi Egyházmegye esperesét, a teológiai bizottság elnökének pedig Orosz Gábor Viktort, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docensét választották meg.

A következőkben két kiemelt – a győri Insula Lutheránát és a budapesti Deák téri épületkomplexumot érintő – beruházásról adott tájékoztatást Ficzer Ilona, az országos iroda építési, ingatlanügyi és műemléki osztályá-

nak vezetője, illetve a győri gyülekezet képviselőjében Ráskai Péter építész.

Az országos tisztségviselők beszámolóit hallgatták meg ezek után a küldöttek. Az előző évben már elfogadott munkamódszer szerint a zsinat az előzetesen elektronikus úton kiküldött jelentésekre érkezett kérdések és az azokra adott válaszok alapján határozott. A testület a beszámolók mindegyikét – egy kivétellel – érdemi vita nélkül, nagy többséggel fogadta el.

A kivétel az országos bíróság elnökének beszámolója volt. Giró Szász János sajnálatos módon nem vett részt a tanácskozáson, így távollétében jelentését a grémium levette a napirendről. A jelentés azonban történetesen érintette egy lelkes közelmúltbeli fegyelmi ügyét, amely komoly hullámokat vert, és több kérdést a felszínre hozott.

► Folytatás a 4. oldalon

Látogatás a kistarcsai szeretetotthonban

Idős hölgyek – megfiatalított falak között

► Csendesen húzódik meg a Budapesttől kőhajításnyira fekvő, patinás múltú kisváros, Kistarcsa kellemes, kertvárosias környezetében az Evangélikus Papné Johannita Szeretotthona. Egykor az idős, megözvegyült papnéknak épült, mai lakói szintén idős hölgyek, de nem feltétlenül lelkészözvegyek. A nemrég felújított intézmény keresztény mivoltáról a bejárat melletti falra szegezett kereszt, evangélikusságáról a homlokzaton ékeskedő Luther-rózsa, az ott dolgozók környezettudatosságáról pedig a tetőt szinte beborító és a kertben is rendben sorjázó napelem- és napkollektortáblák tanúskodnak.

– Nagy felújításon vagyunk túl – kezdi az intézmény bemutatását a vezető, Juhász Eszter, aki hat éve vállalta el ezt a szolgálatot, Pécsről ideköltözve vette át a szeretetotthon vezetését. A nem csak energetikai megújulást

szolgáló, közel 114 millió forintos beruházás keretében elvégezték a falak külső hőszigetelését, vakolását, megújultak a külső nyílászárók, miközben – saját erőből – megszüpültek a lakószobák és a közösségi terek is.

Az új, korszerű épületgépészeti rendszert pedig úgy tervezték meg és alakították ki, hogy a tetőre és a kertbe telepített napelemek és -kollektorok jelentősen olcsóbban állítsák elő az elektromos és a hőenergiát.

– Harminckét gondozottunk van, átlagéletkoruk nyolcvannégy év – folytatja Eszter. Az ő ellátásuk, gondozásuk a feladatunk. A hangulatos kert kicsit még talán magán viseli az építkezés nyomait, ám az idős hölgyek látható örömmel bújnak elő szobáikból egy kis sétára. Jóllesik levegőzni, sütkezni a bágyadt őszi napsütésben, elüldögelni, merengeni vagy éppen beszélgetni az árnyas fák alatt.

► Folytatás a 10. oldalon

Nárciszokat álmodó

LUPTÁK GYÖRGY

Ézsaiás könyvét olvasva egy régen látott nagyszerű film néhány képsora merült fel emlékeim kútjából. A *Sivatagi show* című, 1974-ben készült dél-afrikai természetfilm egy részlete. Megérkezik a várva várt esős évszak a sivatagba. Az éltető nedvesség hatására a száraz, köves talajban szunnyadó milliónyi mag egy csapásra életre kel, és tarkabarka színekben pompázó virágszőnyeggé varázsolja a sivatagot.

Jeruzsálemből Jerikó felé tartva az ember a Júdeai-sivatagon kel át. A távolról jött magyar a sivatagot egyfajta szaharai homoktengernek képzelet el. Ez azonban más sivatag. A nyolcszáz méteres hegyek valójában kopárak, inkább a kő a meghatározó, s nem a homok. Itt-ott egy kecske- vagy birkanyáj, nem is érteni, ugyan mit legelhetnek ebben a sívárságban. A novembertől április végéig tartó esős időszaknak hála, ide is újra visszatér az élet. Évről évre megújuló örök körforgás.

Bizonyára ez a kép ihlette Ézsaiást: „Örülni fog a puszta és a szomszéd föld, vigad a pusztaság, és kivirágzik rajta a nárcisz.” (Ézs 35,1) Majd így sorolja a beszédes természeti képeket: „...víz fakad a pusztaságban, és patakok erednek a pusztában. Tóvá lesz a délibáb, és víz fakad a szomszéd földön. Ahol azelőtt sakálók tanyáztak, nád és kaka terem.”

Múltban van Isten büntető haragja, közeleg a hazatérés, az újjáépítés időszaka. Mert Isten büntetni is tud – erről szeretünk ma is megfélemleni. Több száz évig várt, szóvá tett és figyelmeztetett. De eljött a nap, amikor megmutatta: a végtelenségig nem tűri el népe hűtlenségét. A nép messze idegenbe üzetett – a történelem Ura akarta ezt így. S ott a fogságban volt idő önmagukba nézni, rendezni végre közös dolgaikat.

A pusztaságban nyíló nárcisz Isten megújuló kegyelmének a jele. Advent nekem mindig elsődlegesen ezt a megújulást jelentette: még tart a kegyelem ideje. Még élek, még dobog a szívem, még tudatában vagyok a döntéseimnek. És Isten még mindig vár. S most adventben az egymás után lángra lobbanó gyertyákkal, a közelgő ünneppel újra emlékeztet, mit is tett értünk! Olyan lett, mint mi. Nyomorúságos körülmények között látta meg a világot, első látogatói a társadalom szélére szorult emberek mellett messziről jött idegenek voltak. Előjeleként majdani keresztalálának, mindenki általi elvettségének – hogy senki se mondhasa, távol van Isten, elérhetetlen és megismerhetetlen.

A pusztaságban nyíló nárcisz arra ösztökél, hogy még ne adjuk fel. Isten még nem mondott le rólunk. Nem mondott le rólad, nem mondott le népünkről, és nem mondott le evangélikus egyházunkról sem. Még vár, és még reménykedik, hogy

visszatérünk hozzá, és ezt olyan módon tesszük, ahogyan ő azt már megmutatta.

Mert az utat ő mutatja, és nem mi. A személyes megtérést senki nem spórolhatja meg. Az Isten szerinti bűnlátás és a bűnök megvallása kikerülhetetlen előfeltétele Isten megbocsátásának. Az bizony nem megy

” A pusztaságban nyíló nárcisz Isten megújuló kegyelmének a jele. Advent nekem mindig elsődlegesen ezt a megújulást jelentette: még tart a kegyelem ideje.

automatikusan. Itt nincs kiskapu, nem lehet átbújni a lécc alatt. Ezt a lépéssorozatot nem válthatjuk ki pótcselekvésekkel, nem helyettesíthetjük egyébként helyénvaló és szimpatikus ötletekkel és aktivitásokkal. Isten elé csak egy módon lehet állni: ahogyan a vámszedő tette a templom hátsó sarkában. Leborulva előtte és csak ennyit mondván: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.”

De amíg mintegy Istennel vitatkozva – vagy inkább Isten igazát vitatva – nem tartjuk mindazt bűnnek, amit pedig ő annak tart, nos, addig még messze a gyógyulás. És messze a megújulás is. Ki kell mondani, mai európai és magyar keresztyénségünk szinte csak pótcselekvésekből áll. Úgy teszünk, mintha élő hitű keresztyének volnánk, pedig nem az Isten által kijelölt egyetlen utat járjuk. A csupán csak vallásos emberben a szokások, beidegződések helyettesítik az élő Krisztus-hitet. Pótkávét – koffein nélkül, illúziót nyújt élő tartalom helyett.

Advent arra buzdít, hogy ha Isten türelme tart még, akkor ebből csak egy következhet: bátran kell élnünk ezzel a lehetőséggel. Luther mondja egyik igehirdetésében: „A külső (hirdetett) ige, illetve prédikáció az a vezető és eszköz, amely által Krisztus és az Ő kegyelme nekünk megjelenetik, felkínálják és szívünkbe száll. E nélkül soha senki meg se látja ezt a kincset.” (Templomi posztilla, Szentháromság utáni 19. vasárnap igehirdetése.)

Az ige egyházaként szánkban az élő Isten ígéjével kell elsősorban odafordulnunk embertársainkhoz, a világhoz. Ránk ez bizatott, minden más csak eszköz, módszer. Az élő Isten élő ígéje dönti le a falakat közte s közöttünk. Az élet beszéde győzi le ellenállásunkat. Belénk ezt égette Isten, mondjuk, hirdessük, kiáltunk bele a világba!

A mi dolgunk a virághagymák elültetése. Isten az, aki megadja az éltető őszi esőt. S akkor majd virágba borulnak gyülekezeteink, egyházunk, egész életünk.

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Irgalmas és kegyelmes Istenünk! Te elküldted Fiadat, hogy reménységet hozzon földi életünk reménytelenségébe. Kérünk, hallgass meg minket, amikor Jézusunk nevében eléd hozzuk kéréseinket. A te szeretettedben reménykedünk. Segíts, hogy mindaz, amit kérünk, akaratom szerint legyen, és teljesíthess azt.

[Lektor:] Légy egyházaddal, evangélikus egyházunkkal és gyülekezetünkkel. Nélküled esettek és gyengék vagyunk. Őrizz meg bennünket az egység, a szeretet és a békeség útján. Igéd mutassa meg számunkra az igazság útját, hogy ragaszkodhassunk hozzád. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk egyházad vezetőiért: püspökeinkért, espereseinkért, lelkészekért, presbiterekért és mindazokért, akik különféle szolgálatban állnak egyházadban. Adj nekik hűséget és kitartást akkor is, ha nehéz szavakat kell kimondani. Segítsd őket, hogy töled kérjék és kapják a vezetés bölcsességét. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Eléd hozzuk a teremtett világot. Imádkozunk hívőkért és hitelenekért egyaránt, hiszen mindnyájan a te gyermekeid. Kérünk, békéltesd meg az egymással szemben állókat, hogy a gyűlölet helyett a szeretet, a harag helyett a megbocsátás, az önzés helyett pedig egymás segítése legyen értéké minden társadalom és vallás számára. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Imádkozunk hazánkért és népünkért, magyarságunkért. Adj bölcs vezetőket, akik nemcsak saját hasznukat keresik, hanem felelősséget hordoznak a rájuk bízottakért. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Légy a családokkal. Áldd meg azok örömét, akiknek a családjában boldogság és szeretet van, de légy azokkal is, akiknél feszültségek nehezítik házastársak, szülők és gyerekek vagy testvérek mindennapjait. Ne hagyd el azokat, akiknek házasságára áldásodat adtad, sem azokat, akiket a keresztségben gyermekeddé fogadtál. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Fordulj azok felé is, akik magányosak. Állj oda mindazok mellé, akik értéktelenné érzik magukat, elveszítették önbecsülésüket. Mutasd meg nekik, hogy szereted őket. Ne hagyd magára egyetlen elkeseredett, családodt gyermeket sem. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a testben szenvedőkért. Hallgass meg sóhajukat, és légy mellettük akkor is, ha senki nincs ágyuk mellett a legnehezebb időben. Te készídsz fel azokat is, akik a legnehezebb útra indulnak. Fogd a kezüket és szeretted kezét, hogy benned vigasztalódhassanak. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Köszönjük, hogy már itt, a földi életben beléd vethetjük reménységünket. Te erősíts meg bennünket életünk minden napján, hogy hitünkben és reménységünkben megmaradhassunk, az örökkévalóságban pedig színről színre láthassunk és dicsérhessünk téged. Szentháromság egy igéz és örök Isten.

[Gyülekezet:] *Ámen.*

ADVENT 2. VASÁRNAPJA – LK 21,25–36

A színéből is valamit

mozzanat, amely ezt a dicsőséges eljövételt mutatja, olyan, mint amikor a szőnyeg színéből láthatunk valamit. Ha hangzik az ige, ha felidéződik a próféták beteljesült ígérete, ha az

magunk vagyunk, akiket a Szentlélek a keresztségben újjáteremtett.

Adventi időkben élünk. Jézus új teremtései ebben a világban. Nem hiszünk az ember jó szándokában (Jó-

A VASÁRNAP IGÉJE

úrvacsora kenyereiben és borában Jézus testét és véréát adja nekünk, mind bátorítás, hogy valóban közelítek megváltásunk.

Ezek a jelek – ahogy a fák tavasszal virágba borulnak – azt hirdetik, hogy ha a jó fejlődését nem is remélhetjük, és erőnk semmi a megbomlott egyensúly helyreállításához és az összekuszálódott szálak kibogozásához szükséges erőhöz mérve, ha nem tudjuk is visszahozni az elvesztett paradicsomot, mégis várjuk Isten országának elérését.

Ezek a jelek – a mindig értünk szóló ige, az érvényét nem veszítő evangélium – azt hirdetik, hogy ez a nemzedék, a tér és idő foglyainak nemzedéke nem múlik el, míg meg nem láthatja Isten uralmát, amely nem magától, nem automatikusan alakul ki, hanem Jézus hozza el. Ő teremt meg. Ő törli el a bűnt és a halált. Teremtésének első zsengei mi

zsef Attila rajongásával szemben), nem hiszünk az általunk megváltoztatható világban. Jézusban hiszünk. Hiszünk, hogy ő jön hatalommal és dicsőséggel itélni élőket és holtakat. Hiszünk, hogy ítélete nem rettenet, hanem könyörület. Ezért nem menekülünk önmagunk elől a kényelmes élet, a saját otthon zárt kapui mögé. Amikor pedig csüggedünk a ránk szakadó gondok miatt, a könyörgés és a dicséret útjain keresztül keressük – József Attilával együtt – új erőt.

És hálásak vagyunk, amikor az új teremtés, Isten közelgő országa valahol láthatóvá válik, amikor kitartó imádság és figyelem által emberek egymást megértve megbékélnek, amikor népek között falak omlanak le, amikor megbélyegzettek nyerik vissza becsületüket, és emelt fővel léphetnek a közösségbe. Hálásak vagyunk, amikor gondolkodási írá-

nyok változnak meg: az ember már nem erőforrás, s a gazdaságosság csak egy lehet sok más, fontosabb érv mögött, amikor emberré válik az is, aki nem „polgár”, hanem hajléktalan, munkanélküli, akarattalan és erőtlén.

Mindezek a jelek olyanok, mint az adventi koszorú gyertyái. Mindennap új reménységgel hirdetik, hogy közelítek megváltásunk.

Isten országának érkezését várjuk. Nem azért érkeznek, mert várjuk, hanem azért várjuk, azért siettetjük, mert Jézus ígérete, hogy eljön. Ámen.

■ BENCZE ANDRÁS

Imádkozunk! „Csillagok teremtő Ura, / hitünk örök fényugara, / világ-megváltó Krisztusunk, / hallgass meg esdeklő szavunk. // Mert irgalomra indított / a halált hozó pusztulás, / megváltást hoztál: a beteg, / bűnös világnak gyógyulást. // A világ fáradt estelén, / mint nászteremből vőlegény, / elhagytad áldott Szűzanyád / méhének tiszta templomát. // Erőd és hatalmad előtt / térdre borulnak mindenek, / az égiek s a földiek / készséggel hódolnak neked. // Szent Urunk, hittel kér imánk, / ki egykor itélőnk leszel, / ne érhesen minket soha / az álnok ellenség nyilja. // Krisztus, legkegyesebb Király, / dicsérünk téged és Atyád, / s a Lelket, a Vigasztalót / most és örök időken át. Ámen.” (Ismeretlen 9. századi szerző; fordította: Farkasfalvy Dénes)

„Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek”

Adventi kantáták

► **Az adventi várakozás időszakában jobban igényeljük az elcsendesedést, meditációt, feltöltekést. A hamar sötétedő napokban fény érkezik az életünkbe a zenén keresztül is, ha a zeneszerző a teológiában is tudós Johann Sebastian Bach.**

Mai írásunk Bach három, advent első vasárnapjára írott kantátáját ismerteti. Ezeket a műveket – magától értetődő módon – advent alapéneke, a *Nun komm, der Heiden Heiland* (Jöjj, népek Megváltója, EÉ 131) köti össze és határozza meg. *Luther Márton* az ógyházi *Veni redemptor gentium* himnuszából (GyLK 655) fordította-alakította a korált.

A három kantáta közül a legkorábbi az *Erdmann Neumeister* szövegére 1714-ben Weimarban komponált *Nun komm, der Heiden Heiland* (BWV 61). A bevezető kórustétel a Luther-ének első versszakát dolgozza fel a korban modernnek számító hangszeres formában, francia nyitányként: „Jöjj, népek Megváltója, / Tiszta Szűznek magzata, / Mind e világ csodálja, / Mint jöttél e világra.” Ez az ünnepi karakter egyaránt szimbolizálja Jézus Jeruzsálembé való bevonulását (ógyházi evangélium, Mt 21,1–9) és a Megváltó érkezését.

A tétel középrészében megváltozik a metrum: a „Des sich wundert alle Welt” („Mind e világ csodálja”) sor hármas lüktetésű, szárnyaló fúgáként épül fel. Ezt a karaktert folytatja a recitativót követő tenorária is, amelyben a két hegedű és a két brácsa különleges hangszíni szólama fonódik össze az énekszólammal. Amilyen rövid, olyan zseniális a következő recitativo: a basszus Jézus biztató szavát szövegezte meg: „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja

a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem.” (Jel 3,20) A rövid, pizicató akkordok a kopogtatást elevenítik meg. A bensőséges szopránária a variáltan ismétlődő csellószólam lett hív: „Nyílj meg, szívem, Jézus jön, és beköltözik.”

A rövid zárókorál *Philipp Nicolai* énekének – *Wie schön leuchtet der Morgenstern* (Szép fényes Hajnalcsil-

dalszerű tenorária karakterét a hangszeres bevezető is erősíti. Az erős hőst megszólító, robusztus basszusária a heroikus típushoz tartozik. A kantátát egyszerű, négyszólamú korálharmonizálás zárja: „Dicsőség az Atyának, / Ő egyszülött Fiának, / A Szentlélek Istennek / Legyen örök tisztelet.” (8. versszak)

A *Schwingt freudig euch empor zu den erhabenen Sternen* (Szálljatok fel a fenséges csillagokig, BWV 36) első verziója – nyitókórus és három ária – világi kantáta volt; a mű sok változat után nyerte el végső formáját. 1731-ben Bach négy koráltétellel bővítette a darabot: három strófa *Luther* himnuszparafrazisából, egy pe-

szoprán-alt korálduett bensőséges hangjával Bach leghihetőbb tételei közé tartozik. A tenorária Jézust mint a Lélek vőlegényét ábrázolja. Ez a felfogás jelenik meg az első rész négyszólamú zárókoráljában is: „Szóljon tehát az orgona, / Gyönyörűséges muzsika, / Énekszók is zengjenek. / Hogy az édes Jézusomnak, / Drága szép kedves Uramnak / Szerelmében örvendjek. / Zengjen, pengjen / Vigasságos, buzgósságos háládó szó, / Nagy az Úr, ezekre méltó.” (ÚZMK, 391. szám, 6. versszak)

A második rész basszusáriájának örömteli hangja mutatja a világi, születésnapi eredetet: köszönti az érkező Urat, és kéri, hogy vegyen szállást a keresztyének szívében. Erős kontraszt ezek után a hatodik tétel, amelyben a tenor szólista lassú értékekben szólaltatja meg a korált, miközben a két oboa d' amore élénk figurációi Isten Fiának harcát és győzelmét ábrázolják: „Ki atyjával örökegy / Harcát testben vívja meg, / Testünk gyöngeségeit / Erejével hatja át.” (6. versszak) A continuo ostinatofigurái erősítik a tétel szigorúságát.

Annál kedvesebbnek hat a szopránária, amelynek szövege kifejti, hogy a gyenge, bűnös ember istendicsérete is kedves a Teremtő előtt. A tétel középrészre lehetőséget ad a szoprán és a hegedű visszahangjátéka. A zárókorál kiteljesíti az istendicséret hangját.

Az érdeklődők a kantáták címére rákeresve sok szép felvételt találhatnak a *YouTube-on*. Hallgassunk hát Bachot, és imádkozunk Luther énekével, hiszen: „...az éjszaka múlik, a nappal pedig már egészen közel van.” (Róm 13,12; részlet az ógyházi epistolából)

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

CANTATE

Eged Isten diczerünc,

lagom, EÉ 361) – részlete: „Ámen, ámen, / Jövel, Uram, szép koronám, és ne késsél. / Téged várlak buzgó szívvel.” (Új zengedező mennyei kar [ÚZMK], 1743, 391. szám, 7. versszak vége)

Az azonos című (szintén háttételes) lipcei kantáta (BWV 62) 1724-ben keletkezett, és Bach korálkantáta-évfolyamához tartozik. Jellemzője, hogy a korál első és utolsó verszaka eredeti alakjában jelenik meg, a többi strófa pedig recitativo és ária-szövegek formájában átköltve (a szerző ismeretlen). A mű élén kibővített, koncertáló korálfeldolgozás áll: a Luther-ének első verse. A tancos,

dig *Philipp Nicolai* fent említett Hajnalcsillag-énekéből származik. Négy tétel az ige hirdetés előtt, négy pedig utána szólalt meg a lipcei istentiszteleten.

A kompozíció így kialakult formája egyedülálló Bach életművében. A kórust és az áriákat az *Erdmann Neumeister*-féle kantátatípusból veszi át, viszont lemond a recitativókról a koráltételek javára. Nyilvánvaló, hogy Bach itt új utakat keres a „modern” kantáta és a korál együttes alkalmazásában.

A nyitókórus zenéjét a triolász hegedűmotívum és az oboa dallama határozza meg. A szigorú szerkesztésű

Születésnap ajándék...

Balog Eszter lelkész beiktatása Gyóron

► A Gyóni Evangélikus Egyházközség ajándékot – új lelkész – kapott 231. születésnapjára: éppen ekkor, november 30-án iktatta be a szolgálatba Balog Esztert Gyóri Péter Benjámint, a Dél-Pest Megyei Egyházmegye esperese.

BOTTA DÉNES FELVÉTELE

Az ünnepi közgyűlésen Pálfi Gyula felügyelő hangja bizony el-elcsuklott. Ő tárgyalt a gyülekezet nevében többekkel, míg rátalált Balog Eszterre. Miközben keresett, szembesült a ténnyel: nem könnyű ma lelkészt találni, aki vállalja a sokszor nem egyszerű parókusi szolgálatot.

Igen, születésnap ajándékot kapott a gyülekezet. A kitaró keresés nem volt hiábavaló, valóban együtt örült az egész közösség. Az egyházmegyei felügyelő, Bak Péter és az espereshe-lyettes, Pintér Mihály köszöntő szavait hallva e sorok írója azt érezte, hogy jó testvérként az egyházmegye vezetői számára is öröm, ha egy

gyülekezetben betöltik a megüresedett lelkészi állást.

Az ünnepi istentiszteleten jó volt hallani a református testvéri köszöntést Csontos József dabasi lelkipásztortól, aki utalt a nemrég közösen épített szórványtemplomra. Hála Istennek, ma már egyre természetesebb az is, hogy az evangélikus lelkésziktató istentiszteleten katolikus pap is megáldja egy igével az újonnan iktatott evangélikus kollégát. Így történt ez alkalommal is: Balog Eszter dr. Tanczik Balázs plébániái kormányzótól is kapott áldást.

Az iktató esperes igehirdetésében feltette a kérdést: miért kell ün-

nepelni? Nincs abban semmi különös, ha valaki új munkahelyen kezd dolgozni. A foglalkozások többségében ebből nem csinálnak ünnepet. Mi miért tesszük ezt? Jakab apostol levele adja meg a választ: az egyház más, itt más a rend. A gyülekezetben a „szegény sorsú testvér” a méltóságával dicsekszik, „a gazdag pedig megalázott voltával” (Jak 1,9–10).

Isten szolgálja számára nem a mások elismerése vagy éppen nem elismerése a mérce. Nem méregeti saját magát, mert tudja, hogy Istennél van az elismerés koronája, amelyet megígért az őt szeretőknak (Jak 1,12). Adja Isten, hogy az ő szeretetén tájékozódva – öröme és gondok között – az új lelkész megtalálja az Istenhez vezető keskeny utat.

Az újonnan beiktatott pásztor arról a kézről szól, amely eddigi életében, szolgálatában vezette. Hiszi – mondta –, hogy ez a kéz fogja vezetni ezután is (Zsolt 73,23). Beszél a másik kézről is, melyet azért adott Isten, hogy segítsünk vele másokon. Így vezet és tanácsol minket a mi Urunk (Zsolt 73,24).

Az istentisztelet és az ünnepi közgyűlés után a gyülekezet terített asztala fogadta a vendégeket. Ezt nem is említeném, ha nem lenne említésre méltó az a lelkület, ahogyan a gyóni gyülekezet tiszteli a vendégeit, tiszteli a papját, ahogyan összefog. Nemcsak ünnepi alkalmakkor, hanem akkor is, amikor munkás kézre van szükség. Részesem lehettem ennek az összefogásnak, hiszen közel tíz évig közöttük szolgálhattam mint lelkész.

Ez az összefogás még él az egyházmegye több gyülekezetében. Az ilyen közösség létevel építheti, formálhatja gyülekezeteinket és az egész társadalmat.

Így találjon egymásra gyülekezet és lelkész, „ajándékozott az ajándékára”.

■ KERTÉSZ GÉZA

Isten egyengeti az utat

Esperesiktatás a Somogy-Zalai Egyházmegyében

► Történelmi pillanatnak nevezte prédikációjában Szemerei János püspök azt az eseményt, amelyre november 30-án, vasárnap délután került sor Ecsenyben. Ez volt ugyanis az első alkalom, hogy a kétszázharminc éves, kicsiny egyházközség esperesi székhellyé vált. A jelenleg negyedik gyermekével várandós Kőszeghné Raczkó Zsuzsanna személyében pedig első ízben kapott női vezetőt a Somogy-Zalai Egyházmegye.

A meghívón szereplő ige, Péld 3,5–6 alapján tartott igehirdetésében a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke arról beszélt, hogy az új esperes szolgálatba lépésével új útszakasz kezdődik a család, az egyházmegye és a gyülekezet életében is. Arra hívta fel a templomot megtöltő hallgatóság figyelmét, hogy Isten egyengeti az utat.

A prédikációt követően Deme Dávid nagykanizsai és Halász Sándor iharosberényi lelkész iktatta be Kőszeghné Raczkó Zsuzsannát esperesi hivatalába.

Az ünnepi istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen dr. Hári Tibor egyházmegyei felügyelő köszöntötte az egybegyűlteket, és elsőként a hévizi német ajkú gyülekezet önállósulása ügyében kérte szavazásra az egyházmegyei közgyűlés jelen lévő tagjait. A szavazati jogú tagok egyhangúlag támogatták az egyházkerületi közgyűlésen előzetesen már jóváhagyott döntést, hogy Hévízen új egyházközség létesüljön.

A frissen beiktatott esperes személyes hangú székfoglalójában így fogalmazott: „Egyházunkban nem az

érvényesülés a cél, hanem mindig a szolgálat.” Hozzátette: vezetői szolgálatában mindig a szolgatársak egymással és a gyülekezetekkel való bizalmi kapcsolatára fog törekedni.

Kőszeghné Raczkó Zsuzsanna első esperesi tevékenységéként közvetlen elődjét, az egyházmegye újonnan megválasztott missziói felelősét, a nyugdíjba vonuló Smidéliusz Zoltánt iktatta be új feladatkörébe.

A közgyűlés végén jókívánságait tolmácsolta többek között Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő, Lackner Pál volt tábori püspök, Smidéliusz Zoltán leköszönő esperes, Henn László, a Veszprémi Egyházmegye felügyelője, valamint a testvéregyházak megjelent képviselői. Az ecsenyi gyülekezet egy navigációs eszközzel ajándékozta meg szeretett lelkészünkjét, hogy az vezesse hivatalos útjain, és mindig megtalálja a hazafelé vezető irányt.

A családi hangulatú ünnepség szeretetvendégséggel zárult, melyet a felsőmocsoládi Bánó Mária Kastélyszállóban tartottak.

■ ADÁMI MÁRIA

A SZERZŐ FELVÉTELE

Adventi hídmeditáció

A balatonszárszói intézményvezetői és iskolalelkészi konferencián Csermely Péter professzor előadásában látott kép ihlette írásomat. Ő az iskolalelkészi szolgálat hídszerepének illusztrálására használta az ábrát, amely remekül szemlélteti, milyen komoly feladat összekapcsolni két olyan szervezetet, amelyek alapján véve nem feltétlenül illeszkednek egymáshoz. Hiszen míg az egyház a Krisztusban hívők közössége, addig az iskola oktatási intézmény, amelynek komoly állami előírásoknak is meg kell felelnie...

Ugyanakkor jól tudjuk, és nap mint nap tapasztaljuk, hogy vannak ennél sokkal mélyebb és szélesebb szakadékok is, amelyek híd után kiáltanak. Ez az elgondolkasztató kép, különösen így, az adventi időszak közepén, segíthet abban is, hogy újra rácsodálkozzunk a „pontifex maximus, a nagy hídverő” közelgő születésének örömeire.

Az Őszövetségre úgy is tekinthetünk, mint kudarcos hídépítési kísérletek szomorú dokumentációjára. A bűneset által hasított mély szakadék áthidalására mindkét oldalról számos próbálkozás született, a megírsult bábeli toronyépítéstől kezdve az ember által újra meg újra megszegett szövetségkötésekig.

Isten már az édenben keresi az elbukott és elbujdosott embert, aki jóval később majd ugyancsak sóvárog-

va kiált az elrejtőzködő Isten után. Gondoljunk csak a Zsoltárok könyvére...

Ez a tragikus bűjösca ért véget azon az első karácsonyi éjszakán. Többé nem rejtőzhet el az ember az Isten elől, de az Isten sem az ember elől, hiszen Jézus Krisztusban az Isten Fia/Emberfia lép be a történelembe, aki valóságos Isten és valóságos ember! Képünk ezt a csodát juttathatja eszünkbe, hiszen jól látható rajta, hogy a két különálló hídelem soha nem tudna összekapcsolódni magától, ha nem illeszkedne közük a felülről (!) érkező „kötőelem”. Az, ami/aki mindkét oldallal kompatibilis, kész és képes összekapcsolódni. Bence és általa nyílik meg az út, a híd, az élő kapcsolat Isten és ember között.

Erről a misztériumról Richard Rohr így vall *Halhatatlan gyémánt* című könyvében (Ursus Libris, 2014): „A megtestesülés, a születés Betlehemben már Isten feltételek nélküli választása volt, és önmaga ajándéka számunkra. A megtestesülés már megváltás... Jézus nem azért jött el, hogy megváltoztassa Isten gondolkodását az emberiségről, hanem hogy megváltoztassa az emberiség gondolkodását Istenről. Ez »egyszerű és szép«, amilyennek Einstein szerint minden nagy igazságnak lennie kell.” (148. o.)

Kísért minket, hogy elfeledjük, elhomályosítjuk ezt az „egyszerű és

szép” igazságot. Az amerikai ferenccs szerzetes író is figyelmeztet könyvében erre a valós veszélyre: „Az isteni és emberi modern szétválasztása mintha az »összeférhetetlenség« és az »összebékíthetetlen« különbségeken alapulna. Magának a vallásnak kell viselnie a felelősség nagy részét

azért, hogy ez a szétválasztás megtörtént, hiszen gyakorlatilag növelte a távolságot Isten és az ember között, ahelyett, hogy büszkén bejelentette volna: a probléma már megoldódott, és az észlelt szakadék már a kezdetektől át volt hidalva.” (104. o.)

Vajon nem éppen ezt hirdette meg „büszkén” az angyal a betlehemi pásztoroknak: „Ne féljétek, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz: üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Lk 2,10–11) Richard Rohr még ezen is túlmutat, amikor ebben az összefüggésben Pál apostolt idézi: „Mert őbenne kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt...” (Ef

1,4) Majd így folytatja: „Jézus teljesen elfogadta isteni-emberi állapotát, és örömet lelte benne: »Én és az Atya egy vagyunk.« (Jn 10,30)” (104. o.)

Rohr további érvelése meglehetősen provokatív: „Reményeim szerint önök is tudják, hogy formailag helytelen a kereszténynek részéről, ha egyszerűen azt mondják, hogy »Jézus Isten« – bár általában így gondolják. Ezzel ugyanis elszalasztják az egész megtestesülés lényegét és célját. Jézus önmagában nem azonos Istennel, aki számunkra a Szentháromság. Jézus sokkal inkább és sokkal helyesebben szólva az Isten és ember közötti egység.” (105. o.)

Vajon nem éppen ezt az egységet, eggyé válást, születő és élő kapcsolatot fedezhetjük föl képünkön is? Éppen ez a helyreálló kapcsolat Isten és ember többdimenziós közösségének titka, amelyről így vall az idézett könyv: „Jézus sohasem ismerte magát független »én«-ként, és nem is így élt, hanem csak »te«-ként, állandó kapcsolatban Atyjával és a Szentlélekkel, amit százféleképpen ki is fejezett. Az Atya és a Szentlélek Jézus számára kapcsolat. Isten sokkal inkább ige, mint főnév. Az Isten szeretet, ami eleve kapcsolatot jelent.” (105. o.)

Ez a felülről aláálló szeretetkapcsolat jelenik meg képünkön is, amelyet talán furcsa lenne karácsonyi üdvözlőlápként elküldeni, pedig sokkal többet mond el az ünnep lé-

ÉGTÁJOLÓ

nyegéről, mint a havas fenyőfák és az üresen csillogó díszek...

Amikor Balatonszárszón iskolagazgatók és iskolalelkészek közösségében együtt gondolkoztunk erről a képről, először kicsit meglepett Csermely Péter asszociációja, aki a felülről leeresztett összekötő elem láncában az isteni kegyelem szimbólumát vélte felfedezni. De azóta már én sem tudom másképpen látni ezt a képet, és így szeretném megláttatni kedves Olvasóinkkal is. Ennek segítségével új, friss, konkrét tartalmat kaphat a klasszikus ünnepi jókívánság: „Kegyelemteljes karácsony!”

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Zöld utat kapott az Üllői úti beruházás

Zsinat: beszámolók, törvénymódosítások, választások

► Folytatás az 1. oldalról

A zsinat az eset súlyosságára való tekintettel szükségesnek látta egy eseti bizottság felállítását, amelynek feladata az egyházi fegyelmi eljárás szabályainak áttekintése lesz. A bizottság tagjai: a zsinat elnöksége, a zsinat teológiai bizottságának elnöke, az Északi Egyházkerület elnöksége, az országos bíróság elnöke és az országos ügyész.

Egy több éve húzódozó ügy került ezután terítékre, mégpedig a budapesti Üllői úti központi épület együttes felújítása. Az országos védettséggé műemlék épület jelenleg öt országos intézménynek és a Józsefvárosi Evangélikus Egyházközségnek ad otthont. Ám a ház jelenlegi állapota miatt méltatlanok a munkavégzési körülmények egyházunk országos központjában. Ez az állapot azért állhatott elő, mert az egész épületgyűjtést átfogóan érintő felújítás-átalakítás az építés befejezésének éve, vagyis 1870 óta gyakorlatilag nem történt.

Több megüszült elképzelés után tavaly egy energetikai korszerűsítési pályázaton támogatást nyert el egyházunk. A beruházásnak az Európai Unió támogatási szabályai miatt 2015-ben meg kell valósulnia. A pályázati támogatás azonban nem

terjed ki a korszerűsítéssel egyidejűleg szükséges és gazdaságosan elvégzendő beruházási munkák finanszírozására. Így többletforrás biztosítására van szükség.

A teljes átépítés-felújítás előzetes finanszírozására két lehetőség van: banki hitel vagy saját alapok időleges felhasználása. A zsinat gazdasági bi-

zottságának támogató véleménye alapján az országos presbitérium a belső forrás felhasználását javasolta. Eszerint az egyház hosszú távú befektetési alapjából célszerű megvalósítani a beruházást; az alpból igénybe vett összeget tizenöt év alatt kell

törleszteni. Ez évente 66 millió forint – plusz kamat – visszafizetési terhet jelent, amely biztonsággal vállalható, és az éves költségvetések tervezésénél kezelhető mértékű elkötelezettségnek tekinthető. A zsinat ez utóbbi mellett tette le a voksát, így zöld utat kapott a teljes körű felújítás.

A testület ezek után törvénymódo-

hatnak az egyházmegyei közgyűléseknek. Az előbbi esetben a grémium tagjai úgy döntöttek, hogy az egyházközségi presbitériumok ülései nem nyilvánosak. A második kérdésben az a határozat született, hogy a közgyűlés szavazati jogú tagja lesz az egyházmegyében szolgáló minden gyülekezeti lelkész és másodlelkész.

A zsinat másnap, szombaton a megválasztott új lelkészi alelnök eskütelével kezdte munkáját, majd újabb törvénymódosítások következtek. A Zelenka Pál szolidaritási alapról szóló törvény a nyugdíjba vonulást és az anyaga gyes melletti keresőtevékenységét illetően változott.

Az állami nyugdíjszámítási módszer a szolgálati idő tekintetében csak a betöltött egész évekkel számol. Akinek egy vagy két hónapja hiányzik, az anyagilag rosszul jár. Mivel a lelkészi szolgálatváltás a gyülekezetekben a legtöbb esetben nyáron történik, ezért – hogy a nyugdíjba vonuló lelkészek anyagilag ne járjanak rosszul – olyan változtatási javaslatot terjesztettek a zsinat elé, hogy törtévek alapján vegyék figyelembe a szolgálati évek szerinti szorzót.

A másik változtatás szerint a gyermek egyéves korának betöltése után a gyermekét nevelő anyja a gyes mel-

lett keresőtevékenységet folytathat maximum heti nyolc órában. A változtatási javaslatokra a zsinat rábólintott.

További kisebb törvénymódosításokat hagyott jóvá a grémium az egyház tartási kötelezettségéről és az Evangélikus Pedagógiai-Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézetéről.

A zárszámadás új rendjének előkészítése kapcsán döntött a zsinat arról, hogy miként kell kezelni az éves beszámoló elfogadásakor végelegessé váló költségvetési maradványokat, majd tájékoztatást hallgattak meg a tagok az egyszázalékos kiegészítő támogatás felhasználásáról.

Még egy határozat elfogadása várt ezek után a testületre. A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület ajándékozással felajánlotta ingatlanjait a Magyarországi Evangélikus Egyház számára, hogy azok ahhoz a fenntartóhoz kerüljenek, amely a korábbi szolgáltatásokat tovább biztosítja. A zsinat ezt az ajándékozási szerződést jóváhagyta.

Az ülésszak végén a küldöttek még meghallgattak egy tájékoztatót az átszervezett országos irodáról, majd Hafenscher Károly lelkészi elnök zárszavával fejezte be idej munkáját egyházunk zsinata.

■ KISS MIKLÓS

A misszió és a stratégia egységét keresik

A zsinati beszámolókról röviden

A zsinati beszámolók mindegyike átgondolt egységet képez, nehéz kiemelni belőlük a legsúlyosabb mondatokat. Pröhle Gergely országos felügyelő az egyház anyagi helyzetét elemezte, s hangsúlyozta, hogy a legelgondolkodtatóbb negatív fejlemény az egyszázalékos személyijövedelemadó-felajánlásból származó bevétel tizenkét százalékos visszaesése. A sikeres pályázatokon megszerzett források növekedtek ugyan, de – mint mondta – az egy százalékból származó, igazán szabad mozgásteret biztosító források kiesése komoly érvágás. Éppen ezért tekintjük az állammal folyó tárgyalások egyik sarkalatos pontjának azt, hogy az adórendszer változása nyomán kialakult, számunkra hátrányos jelenséget a jövőben elkerüljük – hangsúlyozta az országos felügyelő. Az elnökség dokumentumaiból kitűnik, hogy egyházi ve-

zetőink már nyíltan leszámoltak a népegyházi struktúrákkal, és keresik az egyházépítés és a misszió új útjait. Gáncs Péter elnök-püspök keresetlen őszinteséggel nézett szembe a gyakorta hallott, két egymással ellentétes előjelű váddal, miszerint az evangélikusok a „múltból itt felejtett kövületek”, illetve hogy nagyon is hajlékonyak, „terepszínűek”. Dr. Hafenscher Károly, a zsinat lelkészi elnöke egy miskolci egyházi jogi határozat súlyos következményeiről beszélt, s szerinte át kell gondolni a jogi szabályozás módját. Abaffy Zoltán, a zsinat nem lelkészi elnöke pedig a missziói munkát akadályozó problémákat vette górcső alá. Az alábbiakban kivonatolva ismertetjük a beszámolókat, amelyeket teljes terjedelmükben az Evangélikus.hu honlapon tanulmányozhatnak olvasóink.

Gáncs Péter elnök-püspök jelentése

...hová sorolható egyházunk, benne az egyes gyülekezetek? Az egyház „Krisztus teste”, Pál igéjével élve: „nagy titok” (Ef 5,32). Nem csupán egy a sok szervezet, egyesület, alapítvány között, hanem valami más is. De teljesen megsemmisíthetjük magunkat attól, ahogyan a körülöttünk élő világ lát és értékeli minket. Sokan múltból itt felejtett kövületként, muzeális értéknek tekintenek ránk. Mások pedig minket, evangélikusokat túlzottan alkalmazkodó, „terepszínű”, langyos lutyiknak” titulálnak, akiknek nincsen igazi tartásuk...

Mindkét kritikus vélemény lehet sértődötten visszautasítani, mondván, hogy ezek szélsőséges előítéletek. De nem biztos, hogy mindig a tükörrrel van a baj... Közöttünk is jócskán élnek sztereotípiák, felszínes általánosítások, hamis előítéletek. Mindez jól megfigyelhető az utóbbi esztendő tanulságos polémiájában, amely a zsinat és a missziói bizottság között alakult ki. Bizonyos kegyességi körökből kritikát kapott a

stratégiai bizottság munkanyaga, hogy az nem igazán evangéliumi, missziói ihletettséggel. Egyeseknek már a stratégia szó is egyháziidegen kifejezés, túlzottan „világi”, „militáns” fogalom... Talán erre adott válaszként is fogalmazódott meg a zsinat részéről a kritikus igény: a missziói bizottság viszont nem elég „stratégiai”, adós még egy igazán korszerű missziói koncepcióval.

Reménységem szerint ebből a dialógusból mindkét fél és főleg egész egyházunk nyertesén kerülhet ki: stratégiánk talán még misszióibb lesz, missziói munkánk pedig még koncepciózusabbá válik. Ennek bizonyítéka a missziói bizottságnak a zsinat kérésére immár többszörösen átdolgozott koncepciója, amelyben többek között ezt olvassuk: „Úgy véljük, hogy csupán csak a struktúra átalakítása még önmagában nem elegendő. Ezért dolgozni és dolgoztatni szeretnénk... Elsődleges cél, hogy missziói gyülekezetek széles hálózatává formálódjon át egyházunk!”

Dr. Hafenscher Károly lelkészi elnök beszámolója

A népegyházi szervezeti nemcsak hogy elviselhetetlenül költséges, de nagyon bürokratikus is, s eltereli a figyelmet küldetésünk lényegéről. A mustárnak nem kell hajóbőrönd méretű tok... Ha nem akarunk kapkodni a zsinati ciklus vége felé, akkor erről mihamarabb el kell kezdenünk együtt, széles körben gondolkodni.

Nem tudok hallgatni arról, ami a miskolci ügyben történt. Nem akarok az ügy részleteibe menni, hiszen a fegyelmi tanács munkáját felülről bírósági döntés kimondata az ítéletet. Így hát nem tehetek mást, mint a folyamat kapcsán néhány általános kérdést vetek fel.

Lehetetlennek érzem azt, hogy a pásztori szolgálatban, az egyházvezetői munkában az egyház és az előjárók tekintélye ki legyen téve furfangos ügyvédi eljárásoknak, egyháztól igencsak idegen stílusnak. Vonatkozó törvényünk címében is ott van, hogy az egyház békességét kell szolgálnia minden ilyen eljárásnak. Ha pedig az egyházvezetéssel szemben

hangzik el felbujtó vagy tekintélyromboló kifejezések sora, ha a döntések ellehetetlenítik az egyház kormányozhatóságát, ha a végeredmény nem számol az egyház egészének összefüggéseivel, akkor el kell gondolkodnunk azon, hogy jó-e a szabályozásunk.

Számtalan esetben elhangzik – a mostani ítélet indoklásában is kitérnek erre –, hogy az egyházban más szabályozás van, mint a világban, s az egyházi jogszolgáltatás alapjaiban eltér a világitól. Valóban, s éppen ezért kérdezem, vajon beszélhetünk-e arról, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház bírósága független, mindenkítől, még az egyháztól is független, vagy ebben a sajátos egyházi jogi helyzetben mégiscsak az egyház bírósága?

Azt hiszem, a zsinatnak kötelessége ezt az alapkérdést végiggondolni... Az egyházi belső jogrend ügyében a ránk vonatkozó világi törvények mellett az egyház belső szabályozása az egyházi szempontokkal együtt kell, hogy érvényesüljön.

Abaffy Zoltán nem lelkészi elnök jelentése

Két alapvető ügyet tűztünk a zászlónkra. Ez az egyébként szoros összefüggő két téma: – „Láthatóan evangélikus!” – a Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiája, – a missziói munkaág megújítása, átszervezése.

Be kell látni – a legutóbbi népszámlálási adatok is visszaigazolták –: valamit nem csinálunk jól, valamin változtatni kell! Ezért is fontos, hogy az előbbi két témát tényleg alaposan beszéljük át, gondoljuk végig, és tartalmas cselekvési programokkal tegyük működőképessé és elsősorban eredményessé.

Az elmúlt évben elfogadásra került a Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiája. De hol vannak a cselekvési programok? Nehogy abba a hibába essünk, hogy van egy a „polcunkon” jól mutató, jó anyag, de a megvalósításából nem lesz semmi. (Nem tudjuk aprópénzre váltani...)

Még egyszer a misszióról... A zsinat eddig két alkalommal – általános vitában –

tárgyalta a missziói munkaág megújításának kérdését. Valljuk be őszintén, nem kaptunk ez ideig olyan tartalmas anyagot, mely alkalmas lenne a stratégiai cél eléréséhez. Most azzal, hogy az országos irodában létrejött a gyülekezeti és missziói osztály, talán begyorsul valami, és két éves várakozás után érdemi lépések, döntési helyzetek alakulhatnak ki.

Lássuk be, nem vagyunk nagy egyház, ezért különösen is fontos, hogy hatékony intézkedéseket hozzunk.

A stratégia, a missziói munka és a média (információs központ) felülvizsgálata, átdolgozása, átszervezése, újragondolása most párhuzamosan folyik-folyt. Kell, hogy találkozzanak az alapelvek, és a lényeges elemek összefésülése megtörténjen.

Tudunk-e tartalmas, hatékony cselekvési programokat beindítani, és ami ennél is fontosabb: folyamatosan működtetni, kontrollálni, ha szükséges, módosítani és állandóan értékelni?

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELEI

Schulek Mátyás Ordass-, Sztruhár András Prónay-díjban részesült

A fasori evangélikus templomban tartott ünnepi istentiszteleten adták át november 28-án az idei Ordass- és Prónay-díjat. Egyházunk országos presbitériumának döntése alapján Schulek Mátyás, a Deák Téri Evangélikus Gimnázium nyugalmazott igazgatója kap-

ta az Ordass Lajos-díjat. Sztruhár Andrásnak, a zsinat volt világi alelnökének és ügyrendi bizottsága volt elnökének a Prónay Sándor-díjat ítéltek oda. A díjakat és okleveleket Gáncs Péter elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő adta át. A díjazottak

meghatóva köszönték meg az elismerést. Schulek Mátyás laudációját Kézdy Edit, a Deák téri gimnázium igazgatója mondta el, Sztruhár Andrásét Mécsáros Tamás, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelője. Alább ezekből olvashatók részletek.

Laudáció Schulek Mátyás tiszteletére

Schulek Mátyás 1935-ben, nyolcgyermekes lelkészcsalád második gyermekeként született Budapesten. Középiskolai tanulmányait Sárospatakon, majd Komáromban végezte. Családjá miatt nehezen vették fel egyetemre. Végül a debreceni Kosuth Lajos Tudományegyetemre került magyar-történelem szakra.

1956-ban szinte akaratlanul sodródott bele a politikai eseményekbe. Az egyetem forradalmi bizottságának elnökévé választották. 1957-ben öt év börtönbüntetésre ítélték. 1959-ben amnesztiával szabadult, ekkor kerülhetett sor elhalasztott esküvőjére is. Börtönéveire soha nem emlékezett gyűlölettel vagy keserűséggel. Derűsen emlegette a fordítói munkát, amelyet odabenn végzett, tisztelettel emlékezett meg bajtársairól.

Szabadulása után mint segédhangozó és segédegyházi dolgozott, volt villanyszerelő segédmunkás, géplakatos szakmunkás-bizonyítványt szerzett. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára 1965-ben iratkozott be. Hi-

ányzó vizsgáit letette, megszerezte magyar-történelem szakos tanári diplomáját, majd estin elvégezte az angol szakot is.

Huszonegy éven át gyakorolta tanári hivatását a kőbányai I. László Gimnáziumban.

1989 elején az újrainduló fasori gimnázium egyik alapító tanára lett. 1992-ben fejezte be tanulmányait az Evangélikus Teológiai Akadémián, azóta rendszeres lelkesítő szolgálatot vállal a Kelenföldi Evangélikus Egy-

házközösségben. 1997-ben szentelték lelkészé.

Az 1992-es iskolaalapítások idején evangélikus oktatásunk meghatározó személyisége volt.

1991 őszén kapott megbízást a Deák Téri Evangélikus Gimnázium megszervezésére. 1992 szeptemberében indította az első évfolyamot. Harmati Béla püspökkel „tárgyalták vissza” a gimnáziumépületet az állami iskolától 1993-ban.

A tanárok szabadságát tekintette minőségi munkájuk zálogának. Először is a szeretetteljes légkört tartotta, vallotta, hogy ezen alapulnak az oktatás-nevelési eredményei. Félreérthetlenné tette, hogy a konfliktusokat keresztény szellemben kell kezelni. Az evangélikus iskola legfontosabb ismérvének azt tekintette, hogy a tantestület keresztény közösségként éljen. 2005-ig vezetett szentelt iskoláját.

Többször úgy nyilatkozott, hogy négy gyermeke van: két lánya, egy fia és a Deák Téri Evangélikus Gimnázium.

Sztruhár András méltatása

Sztruhár András 1948-ban született Oroszlányon hívő, ősi evangélikus családban. Szolgálatához az alapokat ebben a szerető közösségben és az oroszlányi evangélikus gyülekezetben kapta nyitott szívű gyermekként. (...)

Tizenhat évesen, 1964-ben megszervezte az azóta megszakítás nélkül minden év nyarán megtartott ifjúsági tábort, amely ma már fejér-komáromi egyházmegyei ifjúsági tábor néven fut. Azonban 64-ben nem kis bátorság és elszántság kellett az elindításához. Maga András is így vallott erről a tábor jubileumán: „Ha annak az erdészet vezetőnek a helyében lettem volna, aki ennek a gyanús társaságnak Sztruhár András és barátai névre kiadta a Vértesben a táborozási engedélyt, valószínű, most nem lenne ötvenéves táborralalkozó.”

Ma már látjuk, hogy Isten csodáinak kifogyhatatlan tárháza milyen meglepetéseket tartogat egy fiatal és az általa vezetett közösség számára. Különböző impozáns statisztikákkal alá lehetne támasztani az elmúlt

ötven év táborainak történetét. Megpróbáltam összeírni azok sorát, akik Csákváron, Kőhányáson, Tiszavárkonyban, Hántán, Mindszentpusztán, Nagyvelegén megfordultak ebben a közösségben, majd valamilyen egyházi szolgálatra kaptak elhívást és megbízást. Olyan hosszú a sor, hogy belétörött a bicskám. (...)

Amikor az akkori hivatalos egyházvezetés rosszsallását, nemtetszését fejezte ki, vagy az Állami Egyház-

ügyi Hivatalra való hivatkozással tiltásnak adott hangot, akkor Andrásék csak odébbálltak, és más helyszínen folytatták a munkát, továbbra is vállalva ennek minden ódiumát.

Sztruhár András példaadása az egyházi közéletben is élénk volt és marad. Amikor először nyílt rá alkalom, teológiánkon az első évfolyammal szerezte meg a diakónus lelkész képzettséget. Az itt szerzett tudás is mélyítette hitét és elkötelezettségét, úgy a gyülekezeti, mint a közegyházi szolgálatok felé. A rendszerváltást követő zsinat tagja lett egészen 2012-ig. Betöltötte a világi alelnöki tisztelet és az ügyrendi bizottság elnöki tiszteletét.

Végül, de nem utolsósorban – lehet, hogy ezzel kellett volna kezdenem – meg kell említenem Sztruhár András életében még egy hangsúlyos területet. A kiterjedt, nagy családot. András igazi Luther-tanítványként tölti be ezt a hivatást, a családfőre nehezédő, de sok-sok örömmel járó felelősséget.

Ferenc pápa Strasbourgban

A római katolikus egyházfő a remény és a biztatás hangján szólította meg az Európai Unió (EU) törvényhozó testületének résztvevőit s rajtuk keresztül az európai polgárokat. Az Európai Parlamentben november 25-én elmondott beszédének középpontjában az emberi méltóság és az emberi jogok kérdésköre állt.

hajtják a szeméttárolókba” – fűzte hozzá. Rámutatott, hogy Európa nagy kísértése az individualizmus túlhangsúlyozása, a gyengék, betegek, idősek „leírása”.

Miközben az emberiség egy része elfogadhatatlan bőségben tobzódik, ugyanakkor teljesen közönyös a szegények iránt, s a közöny kiterjed a

Ferenc pápa élesen elítélte az EU menekültpolitikáját: „Nem lehet elfogadni, hogy a Földközi-tenger tömegsír legyen! Az európai országokba érkező menekülteknek korrekt foglalkoztatási feltételeket kell biztosítani.”

Beszédében nagyon fontosnak nevezte a családok és a természet hatékonyabb védelmét. „Nem urai, hanem oltalmazói, gondozói vagyunk a természetnek, s az sem tolerálható sokáig, hogy miközben milliók éhalálát szenvednek, addig Európában naponta élelmiszerek tonnái

meg nem született életre is – mutatott rá a katolikus egyház feje. „Elvetelő kultúrának” nevezte mindazt, aminek egyik mozgatóereje a fogyasztási mohóság. Ferenc pápa szerint Európa jövője összefügg azzal, hogy képes lesz-e az öreg kontinens lakossága újra felfedezni a transzcendenciát. Ezért arra kérte a felelős politikusokat, törekedjenek olyan Európa felépítésére, ahol nem a gazdaság körül forog minden, hanem az emberi élet szentsége a legfontosabb.

■ DR. BÉKEFY LAJOS

Fiatal érsek az észti egyház élén

Az Észti Evangélikus Egyház zsinata november 26-án új érseket választott, miután a korábbi egyházvezető, *Andres Pöder* elérte a hatvanöt éves korhatárt.

A választási folyamatban az egyházmegyei jelölése alapján öt jelölt vett részt: közülük *Joel Luhamets* tartui esperes és *Tiit Salumäe* egyháztanácsos hosszú egyházi pályafutás tapasztalataival a háta mögött, *Ove Sander*, a teológia rektora, *Marko Tiitus* viljandi esperes, egyházszervező és *Urmas Viilma* egyházszervező és fiatal generáció lendületével mutatkozott be.

Az észti egyház képét alakító és így a választást döntően befolyásoló teológiai és tartalmi kérdések mellett (női ordináció, azonos nemű párok megáldásának kérdése, a különböző kegyességi irányzatok erősödő elterjedése, a konzervativizmus megerősödése a balti egyházakban) izgalmas taktikai kérdés volt tehát a döntéshozók számára, hogy két-három vagy húsz-huszonöt évre válasszák-e meg az egyház legfőbb vezetőjét.

A választás megkezdése előtt Joel Luhamets visszalépett, így az első fordulóban négy jelölt vett részt. Mivel egyikük sem szerzett ötven százaléknál nagyobb többséget, a második, döntő forduló Ove Sander (huszonhat szavazat) és Urmas Viilma (harminckét szavazat) között zajlott.

A negyvenéves Urmas Viilma 2008 óta úgynevezett kancellárként vesz részt az egyház vezetésében, nemzetközi szinten is gyakran ő képviselte az egyházat. Mint kancellárnak elsősorban az egyházi admi-

nisztráció irányítása és a gazdasági kérdések felügyelete volt a feladata, egyebek mellett a lelkesítő életkörülményeit javító szolidaritási alapot hozott létre. Emellett a tallinni dómtemplom lelkesítőként látott el gyülekezeti szolgálatot.

Több évtizedes hitoktatói és néhány éves iskolalelkész tapasztalataira építve gyülekezetében – az észti egyházban elsőként – evangélikus iskolát hozott létre, mely már két évfolyammal működik. Az országos lelkesítőkonferencia 2012-ben az év lelkesítőjévé választotta. A választási eredmény értékelése során egyházvezetői tapasztalata és mérsékelt konzervatív nézetei mellett megfontoltságát, jó kommunikációs készségét is kiemelték.

Urmas Viilma megválasztását követően úgy nyilatkozott, hogy – ha Isten élteti – hosszú időszak áll előtte az érseki szolgálatban, így gyors változásokra nem készül az egyház életében, működését az egyház már korábban elfogadott fejlesztési terve (stratégiája) alapján kezdi meg. Az új érsek beiktatására 2015. február 2-án kerül sor.

Egyházunk az 1920-as évek óta ápol kétoldalú kapcsolatot az Észti Evangélikus Egyházzal, néhány lelkesítőszövetség mellett főként az 1937 óta rendszeresen megrendezett finnugor lelkesítőkonferenciák keretében. Emellett a Lutheránus Világszövetség *Fabiny Tamás* püspök által felügyelt kelet-közép-európai régiójában is aktív az együttműködés, folyamatos az információcsere.

■ PAP KINGA MARJATTA

Német attasé a püspöki hivatalban

A Német Szövetségi Köztársaság nagykövetségének kulturális attaséja, *Jens Waibel* december 1-jén az Észti Egyházkerület Püspöki Hivatalába látogatott. A két éve hazánkban szolgáló diplomata a *Fabiny Tamás* püspökkel folytatott beszélgetés során részletesen tájékozódott a készülő Luther-rajzfilmsorozat előkészületeiről. A következő epizód német szinkronja a nagykövetség támogatásával készülhet el.

A jövőbeli együttműködés lehetséges területei között a romák között végzett munka, az evangélikus iskolák német kapcsolatainak erősítése, illetve kiadványok megjelentetésében való együttműködés lehetősége is felmerült.

Jens Waibel a szomszédos Luther Animációs Műhelyben is látogatást tett, ahol *Richly Zsolt* rendező és munkatársai vezetésével megismerkedett a sorozat művészi vezérlő elveivel és a rajzfilmkészítés technikai hátterével.

■ P. K. M.

BALICZA MÁTE FELVÉTELE

Négyszáz év iskolatörténelem

Verseny a fasori jubileum alkalmából

► **Schola nostra, azaz A mi iskolánk** – ezt a beszédes címet kapta az evangélikus iskolák történelmi vetélkedője, melyet az evangélikus oktatás újraindulásának huszonöt éves jubileuma alkalmából hirdettek meg a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium mint egyházunk elsőként újraindított oktatási intézménye. Az eseményről előző lapszámunkban röviden már hírt adtunk, az alábbiakban **Ittész Szilvia** összefoglalóját tesszük közzé.

ERDŐS LILLA FELVÉTELE

Akár korszakalkotónak is nevezhetnénk a tavaly áprilisban körbeküldött versenyfelhívást: „Háromfős csapatok jelentkezését várjuk két kategóriában. I. kategória: 5–8. évfolyamoknak 8-10 perces időtartamú prezentáció *Iskolánk története* címmel. II. kategória: 9–13. évfolyamoknak 8-10 perces időtartamú film *Az evangélikus oktatás története; benne iskolánk története* címmel.”

A felhívásra tíz iskola tizennyolc csapattal jelentkezett, a beküldött prezentációkat és kisfilmeket november 21-én adták elő, illetve mutatták be a helyszínen az iskolák csapatai. A pályaműveket negyfős zsűri értékelt; tagjai dr. Csepregi Zoltán egyháztörténész, dr. Hubert Gabriella irodalomtörténész, Mihályi Zoltánné, egyházunk országos irodája oktatási osztályának nyugalmazott

vezetője és Szalai Ildikó médiatanár voltak.

A szervezők az újraindított Fasor negyedszázados jubileuma alkalmából tűzték ki a célt, hogy a versenyben részt vevő iskolák jobban megismerjék saját történetüket, saját múltjukat. Az evangélikus identitás megerősödését, az evangélikus egyházhoz való kötődés erősödését várták ettől a munkától.

– A saját múlt és jelen megismerése után a következő lépés egymás iskolatörténetének megismerése. Ez pedig azért fontos, hogy érezzük – diákok és tanárok egyaránt –, hogy egy nagyobb közösségben és történelmi folyamatban élünk benne. Egymás történetének ismerete adhat egyfajta tágabb közösségi érzést és elköteleződést. Jó tudni, hogy nagyobb körben is számon tartanak minket – mondta Birkás-Sztrókey Edit fasori történelem- és hittantanár, a verseny ötletgazdája és lebonyolítója.

Hozzáfűzte, hogy az elkészült kisfilmek és prezentációk kézzelfogható és a nyilvánosság számára is hozzáférhető dokumentumok lettek.

– A pályaműveket mindenki számára elérhetővé tesszük, hiszen ezek is részét képezik egyházunk történetének. Helyezéstől függetlenül minden egyes pályamű gazdagodást jelent mindannyiunknak. Ezt az alkalmat valójában nem is annyira versenynek kellene felfogni, hanem bemutatkozásnak, ahol megismerhetjük az evangélikus oktatástörténetet, Sopron négyszáz éves iskolájától kezdve egészen a legutóbbi iskola két

évvél ezelőtti átadásáig – emelte ki Birkás-Sztrókey Edit.

A verseny mégiscsak verseny, pontozással, eredménnyel. Hubert Gabriella, a zsűri egyik tagja szerint már a harmadik pályamunka megtekintése után világossá vált, hogy a versenyyel nagy lendületet kapott az evangélikus oktatás történetének a feltárása, megírása.

– Ez igencsak lelkesítő, hiszen 2017 felé tekintve ezt a hiányt is pótolni kell. Ezek a személyes hangú, mégis komoly kutatómunka eredményeit is megmutató művek egytől egyig hozzá fognak járulni ahhoz,

hogy egyszer majd a teljes kép kibontakozzon az evangélikus oktatásról. A diákok olyan részeket tártak fel, amelyeket csak ők ismernek, és ez a „hivatásos” kutatók számára is felbecsülhetetlen kincs – mutatott rá az irodalomtörténész.

Hozzáfűzte, hogy noha figyelembe vették a kreativitást, a tartalmi elemeket, az előadásmódot – és ezek ki is adtak pontszámokat, ezek pedig helyezésekben nyilvánultak meg –, mégis mindenki nyertesként tekinthet magára és az egész evangélikus közösségre.

■ ITTÉSZ SZILVIA

A pályamunkákat a négytagú zsűri a következő szempontok szerint pontozta: kreativitás, a címhez való hűség, előadásmód, tartalom – természetesen saját szakmai szempontjaikat is figyelembe véve. Hogyan látta a versenyt és a műveket a médiaszakember?

Szalai Ildikó médiatanár:

– Miért jó filmet készíteni a saját iskoláról? Talán mert a film készítése közben személyesebb kapcsolat alakul ki az intézménnyel, az épülettel, a közösséggel. Nyilván egy ilyen versenyre készülve a pozitívumokat akarták bemutatni a diákok – de ehhez meg is kellett keresni a pozitívumokat, először gondolatban, azután képben. A film azért is alkalmas forma ehhez, mert a legközelebb áll a valósághoz: azonnal látjuk belőle, amit mutatni akar, egyszerre kapjuk meg a képet és a hangot is.

A versenyt nagyon élveztem, de néhány tanulsággal is szolgált számomra. Az egyik: nehéz megtartani az egyensúlyt a természetesség és a profizmusra törekvés között. Úgy láttam, hogy időnként a profi forma a fiatalos lendület kárára ment, de persze magát a technikai profizmust is értékelni kell. A fiatal korosztályra jellemző könnyedséget, kirobbanóságot és egyfajta jó értelemben vett amatőrizmust hiányoltam egy-egy műnél. Talán a jövőben érdemes lesz két filmkategóriát indítani: egyet a kvázi profiknak, egyet az amatőröknek. De mindenképp jó formának tartottam, és gondolom, a legnagyobb nyertesek maguk a készítőik voltak, hiszen aki egy ilyen kisfilmmel vagy akár prezentációval végül elkészül, az nagyot alkotott.

Emlékezés száz éve született fasori tanárookra

Kimagasló teljesítmény a tudomány és a sport terén

Lipták Pál 1914. február 14-én Békéscsabán született Lipták Pál kántortanító és Zsilák Zsófia háztartásbéli gyermekeként. Húgával ketten voltak testvérek. Tanulmányait a békéscsabai magyar–szlovák tan nyelvű elemi iskolában kezdte, majd 1932-ben a helybeli ágostai hitvallású evangélikus Rudolf Gimnáziumban érettségizett. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen földrajz–természettan szakon tanult tovább, 1934-től mint Ötvös-kollégista.

Tanári oklevelének 1937. évi megszerzése után, 1938-ban summa cum laude eredménnyel doktori szigorlatot tett. Disszertációja Békéscsaba földrajzával foglalkozott. 1938–39-ben a miskolci tanítóképzőn tanított. Tanári működését 1939–41-ben katonai kiképzés szakította meg. 1941–43-ban a budapesti állami tanítóképzőn tanított.

1943-ban nevezték ki dr. Sárkány Sándor helyére a Budapesti Evangélikus Gimnázium természetrajz-földrajz tanárának. Az 1943–44-es tanévben a negyedikesek osztályfőnöke (nekem is osztályfőnököm), heti óraszámja húsz. Ebből nyolc óra földrajz, tíz óra természetrajz, két óra honvédelmi ismeretek, emellett a természetrajzi gyakorlat vezetője.

1943-ban megnősült, felesége Képes Emma, Képes Géza író, műfordító testvére. Három lányuk született, egyik korán meghalt. Emília és Ágnes közigazdászok.

1944-ben ismét katonai szolgálatát töltötte, 1945 májusában amerikai, majd onnan orosz hadifogságba került. 1948 júliusában tért haza. Hazatérése után 1949. május 31-ig a fasori gimnázium

utóadaként működő általános iskolában tanított.

1949. június 1-jétől a Természettudományi Múzeum Embertani Tárába került. 1956 áprilisában *A Duna–Tisza köze antropológiájának főbb kérdései a 7–13. században* című értekezésével elnyerte a biológiai tudományok kandidátusa címet.

1960. március 16-tól a szegedi József Attila Tudományegyetem Embertani

Lipták Pál

Tanszékére nevezték ki tanszékvezető docensnek.

1969. januárjában védte meg *A magyarság etnogenézisének paleoantropológiája* című akadémiai doktori értekezését, június 19-én egyetemi tanári kinevezést kapott. A szegedi tanszékéről 1980. június 30-án ment nyugdíjba. 2000. július 5-én Budapesten halt meg, sírja a Farkasréti temetőben van.

A Magyar Tudományos Akadémia Antropológiai Bizottságának tagja volt (1962–1985), az *Anthropologiai Közlemények szerkesztőbizottságának* 1956-tól tagja, 1968–1978 között a Magyar Biológiai Társaság Embertani Szakosz-

tályának elnöke, 1975–1980 között az *Acta Biologica Szegediensis* főszerkesztője.

A Szocialista Kultúráért, az Oktatásügy Kiváló Dolgozója és a Bartucz Lajos-emlékplakett kitüntetésben részesült. 1994-ben elnyerte a professor emeritus címet.

Lipták Pál nemzetközi hírnevű, sokoldalú tudós volt. 1969-ben jelent meg az *Embertan és emberszármazástan* című, azóta több kiadást megért tankönyve, mely e tárgykörben az első magyar nyelvű kiadvány. 1975-ben *A finnugor népek antropológiájáról* írt tanulmányt. Az *Avars and Ancient Hungarians* című könyvét az Akadémiai Kiadó 1983-ban jelentette meg.

Lipták Pál tipikus példája volt azoknak a tudós fasori tanároknak, akik a középiskolai munkájuk mellett a tudományos életben is jelentős eredményeket értek el.

Seybold Vilmos 1914. november 3-án Kőszegen született Seybold Lajos magánzó és Seybold Anna római katolikus háztartásbéli gyermekeként. 1948. augusztus 21-én vette feleségül Kenedi Erzsébetet. Esketésüket a fasori evangélikus templomban Pásztor Pál végezte, egyik esküvői tanújuk dr. Vermes Miklós, Seybold egyik fasori tanártársa volt. László nevű fiuk 1951-ben született. Seybold Vilmos Budapesten hunyt el 1953. március 15-én, sírja az Új köztemetőben van.

Seybold Vilmos a Testnevelési Főiskola elvégzését követően az 1938–39-es tanévben a fasori gimnáziumban Kovács Béla testnevelő tanár óráit vette át helyettes tanárként heti huszonegy órában. Az 1941–42-es tan-

évben a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium rendes tanárára nevezte ki.

Az 1941–42-es fasori évkönyvben megjelent az 1941. április 29-én tartott, *A testnevelés a középiskolában* című székfoglaló előadásának részlete. Ebben kifejtette: „A középiskolai testnevelés egyrészt az ifjúság egészséges fejlődését biztosítja, másrészt a tanulók nevelésében is közreműködik. Evvel a tudatos és tervszerű nevelőmunkával

Seybold Vilmos

lesz teljes értékűvé a testnevelés. Az erős, egészséges test, amellyel a sportokon eléje került akadályokat, nehézségeket leküzdötte, önbizalmat ad a tanulónak. Fontos szerepet kap a testnevelés az akarat nevelésében is. A testgyakorlás éppen így nevelője a bátorságnak, rendszerettségnek, tekintélytisztelőnek, bajtársiságnak és sok más értékes lelki tulajdonságnak.”

Az 1942–43-as tanév végén hadiszolgálatban volt, az 1943–44-es tanév karácsonyától katonai szolgálatot végzett, 1945–1947 között hadifogságban volt, az 1947–48-as tanévben már ismét tanított.

1948-ban érettségizett osztályom érettségi tablóján az ő fényképe is szerepel.

Édesanyja, özv. Seybold Lajosné 1947. október 1-jén megható levelet küldött Remner János dr. igazgatónak, melyben megírta, hogy Vilmos fia még az orosz táborból küldött, október 23-án kelt levelében megírta: néhány héten belül hazaérkezik a hadifogságból, és tiszteletét teszi az igazgató úrnál. Kéri értesítését, hogy az internátusi szobában hagyott dolgai megmaradtak-e.

Hadifogsága idején az 1945/46-os tanévben a testnevelésórákat az ifjúsági sportkör felső osztályos tagjai bevonásával tanárok ellenőrzése mellett tartották.

Seybold Vilmos többek között sportköri szakosztályvezető, sportköri elnök, internátusi nevelőtanár, levele-főoktató volt. Nagy szakértelemmel és jó érzéssel választotta ki a tehetséges sportolókat, és fejlődésük kibontakoztatásához két nagy budapesti sportegyesülethez irányította őket. Ezekből a tanulókból később nagyszámú válogatott játékos, sokszoros országos bajnok, főiskolai világbajnok került ki, utóbbiak főleg a kézilabda és a jégkorong sportágban.

Lipták Pál és Seybold Vilmos fasori tanáraink mindenhol és mindenkor híven teljesítették tanári és hazafias kötelességüket, és mind a tudományos munka, mind a sport területén kimagasló teljesítményt nyújtottak. Emléküket, mint volt tanítványaik, szívünk mélyén a jövőben is megőrizzük.

■ DR. VITÁLIS GYÖRGY volt fasori diák és tanár

Nagy hálát adjunk!

Ünnepi hangverseny a reformáció és kultúra évében

► **Gazdag tartalmú estére invitált a Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága november 29-én a Deák téri templomba. A bizottság az év elején pályázatot hirdetett egyházzenei kórusművek írására. Az ünnepi rendezvényen sor került a pályázat értékelésére és a díjak átadására, a felkért együttesek pedig bemutatták a díjazott alkotásokat. A hangverseny tisztelgés volt a nagy evangélikus zenészek munkássága előtt is.**

Finta Gergely, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszéke tanszékvezető docensének Szentlélek-hívó orgonajátéka után *Bence Gábor* – a kántorképző intézet igazgatója, az emlékbizottság tagja, a zsűri titkára – adta meg az alkalom alaphangját. A pályázat bírálóbizottságának tagjai *Draskóczy László* zeneszerző (elnök), *Kamp Salamon* karnagy és *Kecskés Balázs* zeneszerző voltak.

Kovács Levente Krisztus feltámadt (EÉ 213) című alkotása nyerte az egyik harmadik díjat. A művet a *Budaörsi evangélikus ének* adta elő *Kecskés Balázs* vezényletével. A második díjat *Várkonyi András Péter Paradicsom mezejibe* című, hatszólamos női karra készült alkotása nyerte el. A kompozíció magja egy bukovinai karácsonyi népének, középésként egy Mária-síralom szólal meg.

Kovács Szilárd Nagy hálát adjunk az Atyaistennek (EÉ 48) című alkotása kapta a másik harmadik díjat. A művet a *Lutheránia ének- és zenekara* tolmácsolta *Kamp Salamon* vezényletével, orgonán közreműködött *Acs Dávid*.

Ezután összeállítás hangzott el *Szo-*

kolay Sándor műveiből. *Fabiny Tamás* püspök ígéhirdetésében Pál és Szilász történetén keresztül (ApCsel 16,25–34) az ének gyógyító hatásáról és a csodálatos szabadulás lehetőségéről beszélt.

Az *Alföld quartett* (*Hoffmann Ágnes, Szomorné Budai Mariann, Molnár János, Szomor István*) *Mendelssohn*

Esz-dúr vonósnygyesének (op. 12) két, remekbe szabott tételével örvendeztetete meg a hallgatóságot.

A maglódi *Magdala kórus* *Simon Barbara* vezetésével – az *Eperjesi graduál* egy tétele után – *Héver László* 23. zsoltárát és *Csorba István* jubileumi énekét szolgáltatta meg. *Szokolay Alfres-*

co per organo című művének három tétele *Finta Gergely* előadásában csendült fel.

Ezután *Draskóczy László* értékelt a pályázatot, kiosztotta a díjakat, és bemutatta a *Nagy hálát adjunk!* címmel megjelent, a pályázatra érkezett műveket közreadó kórusgyűjteményt.

Az első díjban részesített alkotás, *Besse Tamás Dávid* zsoltára – *Psalmus* 23 alkalmas lehet különleges, ünnepi liturgia hangzó díszül. A mű virtuózan megkomponált vokális és instrumentális szólamai – amelyekben a hárfa kiemelt szerepet játszik – lehetővé teszik, hogy magávalragadóan szemléltessék a bibliai szöveget. A művet az *Erkel Ferenc vegyes kar* és

alkalmi kamaraegyüttes adta elő *Cseri Zsófia* vezényletével.

A záró dicsőítés és áldás előtt *Csemiczky Miklós Pater nostere* volt az imádság hangja. A napot példamutatóan a gyülekezet éneke zárta: *Tarts meg, Urunk, szent ígédben!* (EÉ 255)

■ ECSEDI ZSUZSA

A historikus zene egyik úttörője

Nikolaus Harnoncourt nyolcvanöt éves

► **Nikolaus Harnoncourt-ról sokaknak J. S. Bach egyházi kantátainak összkidávása jut eszébe, melyet 1971-től majd húsz éven keresztül rögzítettek *Gustav Leonhardt*-tal. Ennek kuriózuma, hogy az addigi romantikus előadásmód helyett a zenei leírásokból következtethető, Bach korabeli, úgynevezett historikus előadásmódot érvényesíti, s szintén 18. századi gyakorlat szerint a szoprán és az alt szólamot, valamint a szólokat is fiúk éneklék. Munkásságának köszönhetően azóta általánosan bevett szokás Bachot korhű hangszeren vagy legalább megközelítően barokkos „egyszerűséggel”, sallangoktól mentesen játszani.**

Harnoncourt nyolcvanöt éve, 1929. december 6-án született Berlinben, s keresztnevét az aznapi védőszentéről, *Szent Miklós* püspökről kapta. Gyerekként *Nikolaus* a cselló- és zongoratanulmányai mellett bogarakat gyűjtött, és marionettszínházat eszkábált. Csak tizenkilenc éves korára körvonalazódott benne, hogy muzsikusi pályára menjen.

Harnoncourt az egyetem évei alatt ismerte meg a hegedűs *Alice Hoffelnert*, akivel 1953-ban házasodtak össze. Szintén ebben az évben feleségével megalapították a *Concentus Musicus Wien* zenei együttest, amelynek legfőbb célja az volt, hogy a „barokk kor képzőművészet által dokumentált életteliségét a zenére is alkalmazzák”. 1982-ben jelent meg *Musik als Klangrede* címen Harnoncourt első, óriási port kavarázó írása (magyar fordításban 1988-ban *A beszédszerű zene* címmel adták ki).

Az együttes nemzetközi hírnevét *J. S. Bach* brandenburgi versenyei felvételének köszönheti. 1967-ben egy filmben – *Anna Magdalena Bach krónikája* (rendező: *Jean-Marie Straub*) – is közreműködtek udvari zenekarként, Harnoncourt pedig *Leopold* anhalt-kötheni herceget játszotta.

A *Concentus Musicus* igen hamar elkezdte felfedezéseit hanghordozókra is rögzíteni. Felvették a *Bach* kantáta-összkidávást is.

Harnoncourt 1972-től a salzburgi Mozarteumban, majd 1973-tól a Salz-

burgi Egyetem Zenetudományi Intézetében is előadási gyakorlatot és historikus hangszerismeretet tanított.

Sokáig elzárkózott a vezénylestől, és a csellópult mögül dirigálta együttesét. A hetvenes évektől azonban egyre gyakrabban kérték fel más zenekarok vezetésére. Először 1972-ben a milánói *Scala* ének- és zenekarával *Monteverdi* operáját, az *Odüsszeusz hazatérését* tanulták be, s ehhez már a vezénylőpult kellett. A *Bécsi Szimfonikusok* először 1983-ban

hívta meg Harnoncourt-t; 1997-ben vezető karmesterüknek is kinevezték volna, de ő ezt elutasította. 1984-től működik velük együtt, lemezfelvételei és koncertturnéi mellett 2001-ben és 2003-ban még a híres bécsi újévi koncertet is dirigálta.

1975-től *Jean-Pierre Ponnelle* rendezővel *Monteverdi*-, majd *Mozart*-operákon kezdte operadirigenszi pályafutását, s *Ponnelle* halálát követően is főként a zürichi operaházban tevékenykedett.

Harnoncourt tiszteletére hozták létre a *Styriarte* nevű klasszikus ünnepi játékokat *Grazban* (ahol e sorok írója *Gershwin Porgy és Beszét* hallhatta a vezényletével). Szin-

tén sokat ténykedik a salzburgi ünnepi játékokon és a *Theater an der Wiennél*.

Harnoncourt-t számos nagynevű zenekar tiszteletbeli tagjának nevezték ki, az 1980-as évektől rangos díjakkal és kitüntetésekkel méltatták. Úttörő, energiával teli s mindent magával ragadó személyiségét leginkább egy vezényleseről készült fénykép sejtetheti. Szuggesztív nézése mindent elárul a zenéről.

■ HALÁSZ-TÁBORSZKY GYÖRGYI

HIRDETÉSEK

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

2014. 11. 25.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ energetikai korszerűsítése

A Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ több mint 440 millió forintot nyert az *Új Széchenyi terv Környezet és energia operatív program* keretében. A támogatás lehetővé teszi a diakóniai központ két szombathelyi telephelye épületeinek utólagos külső hőszigetelését, külső nyílászáróiknak a cseréjét, fűtési és használatimelegvíz-rendszerüknek a korszerűsítését, világítás-korszerűsítését, valamint napkollektoros és napelemes rendszerek telepítését.

A beruházásnak köszönhetően komplex energetikai fejlesztésre kerül sor – megújuló energiaforrások bevonásával – az épületek hosszú távú fenntarthatóságának előmozdítása érdekében. Az épületek energetikai tényezői ugyanis már nem megfelelőek, fűtés- és használatimelegvíz-rendszerük nem tesz eleget a kor elvárásainak, nyílászárók és fényforrásaik mára elavulttá váltak.

A most kezdődő projekt keretében napelemes rendszert építenek ki, a fűtés- és használatimelegvíz-rendszert pedig teljesen felújítják, napkollektorokkal segítve a működését. Sor kerül a falak utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélik.

A projekt elsődleges célcsoportja a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ valamennyi lakója és dolgozója. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

További információ kérhető:
Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ
9700 Szombathely, Nárai u. 8.
gyorgy.labossa@lutheran.hu
szombathely-lutheran.hu/szombathelyi-evangelikus-diakoniai-kozpont

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

2014. 11. 25.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A Magyarországi Evangélikus Egyház Üllői úti központjának energetikai korszerűsítése

A Magyarországi Evangélikus Egyház több mint 190 millió forintot nyert Üllői úti központjának felújítására az *Új Széchenyi terv Környezet és energia operatív program* keretében. A támogatás lehetővé teszi az Üllői úti központ épületének utólagos külső hőszigetelését, külső nyílászáróinak cseréjét, fűtési és használatimelegvíz-rendszerének korszerűsítését, világítás-korszerűsítését, valamint napkollektoros és napelemes rendszerek telepítését.

Az épület energetikai tényezői már nem megfelelőek, fűtési és használatimelegvíz-rendszere nem tesz eleget a kor elvárásainak, nyílászárók és fényforrásaik mára elavulttá váltak. A beruházásnak köszönhetően a kedvezőtlen hőtechnikai adottságokkal, korszerűtlen elektromos hálózattal és magas alapenergiához forduló-fogyasztással rendelkező épület komplex energetikai fejlesztése valósul meg, megújuló energiaforrások hasznosításával kombinálva.

A most kezdődő projekt keretében napelemes rendszert építenek ki, a fűtés- és használatimelegvíz-rendszert pedig teljesen felújítják, napkollektorokkal segítve a működését. Sor kerül a falak utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélik.

A projekt elsődleges célcsoportja a Magyarországi Evangélikus Egyház Üllői úti központjának minden dolgozója. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

További információ kérhető:
Magyarországi Evangélikus Egyház, 1085 Budapest, Üllői út 24.
gyorgy.kramer@lutheran.hu, evangelikus.hu

„Kis munka” – hatalmas veszteség

Szerencsen emlékművet avattak a „málenkij robot” áldozatainak

▶ A Magyar Országgyűlés 2012-ben a Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapjává tette november 25-ét, mert 1953-ban ezen a napon térhetett haza ezeröttszáz politikai fogoly a munkatáborokból. Szerencsről és környékéről mintegy négyezer embert hurcoltak el „málenkij robotra”, azaz „kis munkára”. A túlélők, a történelmi egyházak képviselői, valamint állami és önkormányzati vezetők részvételével avatták fel múlt kedden a szerencsi vasútállomással szemben felállított emlékművet, amelyet a Magyarországi Evangélikus Egyház képviseletében dr. Fabiny Tamás püspök áldott meg.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Jeges szél és havas eső fogadta az emlékmű avatására érkezőket, mintha az időjárás is az alkalomhoz igazított volna a körülményeket. A zord hideg ellenére nagy számban gyűltek össze a megemlékezők a szerencsi vasútállomás előtt, ahol hetven évvel ezelőtt bevagonírozták a térségből összefogdosott embereket, és küldték őket többéves jóvátételi kényszermunkára, főleg a Donyec-ki-szenmedencébe.

A *Himnusz* elnéklése után Szerencs Város Német Nemzetiségi Önkormányzatának elnöke, *Árva Attila* köszöntötte a megemlékezőket, legelső helyen név szerint a málenkij robot túlélőit. Mint elmondta, a történészek becslése szerint több mint százezer civilt, nőt és tizenéves fiúkat hurcoltak el marhavagokban, hogy embertelen körülmények között bányákban, gyárakban és

kolhozokban „tegyék jóvá mindazt, amit el sem követtek”.

Az elhurcolás alapja a Szovjet Állami Védelmi Bizottság 1944 decemberében kelt, *Sztálin* által szignózott, 7161. számú határozata volt. Eszerint a Vörös Hadsereg által „felszabadított” területeken munkavégzés végett mozgósítani és internálni kellett minden német nemzetiségű, munkaképes, 17 és 45 év közötti férfit és a 18 és 30 év közötti nőket. A szükséges létszám teljesítéséhez viszont a németes hangzású nevű és többnyire magyar nemzetiségű embereket is összegyűjtötték.

A térségben működő német nemzetiségi önkormányzatok két éve döntöttek egy regionális szintű, minden elhurcoltról megemlékező hely felállításáról, és térségi összefogással, illetve kormányzati támogatással ezt méltó módon sikerült megvalósítani.

Nyilatkozik az egyik túlélő

A kilencvenhárom éves *Fóris István* is könnyeivel küszködve, elcsukló hangon mondta: „Nem gondoltam volna, hogy ezt a napot megérem.” A szendrői férfi szellemileg teljesen friss, de járnai már csak nehezen tud. Két gyermeke támogatja, míg az emlékműtől az autójukig érünk. Ekkor táskájából előveszi kopottas, világoskék katonai igazolványát, azt mutatja, miközben beszélgetünk. „A haza védelme a Magyar Népköztársaság minden polgárának szent kötelessége” – olvasható az akkori Alkotmány 61. paragrafusának mindjárt a könyvecské első oldalán.

A sors fintora, hogy a szendrői férfi éppen azért került a hírhedt kényszermunkatáborba, mert a

hazáját védte. Fóris István ugyanis hadifogolyként került a gulágra huszonkét évesen. Tornaalján volt katonáknak abban az időben. „A fronton voltam, a román határon estem fogságba, amikor kapitulált Románia” – emlékszik vissza. 1944. október 6-án – idézi fel napra pontosan – az egyik legnagyobb román gyűjtőtáborba, a temesvári légerbe került, aztán Ukrajnába, Zaporizzsjába.

„Először fakitermelésen dolgoztam. A légernek hordtunk fát az erdőről, azt fűrészeltük kézzel egész nap, irdatlan hidegben, aztán húztuk be szánkával. Zaporizzsjában pedig acélgyárat építettünk, Martin-kemencét. Fagyos krumplit, répa- és korpalevest adtak enni, nem tudom, hogy éltem túl. A munka és az imádkozás segített” – mondja végezetül az egykori légerlakó, aki 1948. december 1-jén jöhetett haza.

„Az viselt meg nagyon, hogy két évig azt se tudta a családom, élek-e, vagy meghaltam. Nem lehetett levelet írni” – meséli Fóris István, aki az utolsó túlélő Szendrőben. Mint mondja: „Sokan voltunk onnan hadifoglyok, de a többiek már mind meghaltak.”

▶ *Minap.hu*

Az emlékműavatás fővédnöki tisztségét Magyarország köztársasági elnöke, dr. Áder János vállalta el, üdvözlő levelét dr. Gróh Gáspár, a Köztársasági Elnöki Hivatal Társadalmi Kapcsolatok Igazgatóságának vezetője olvasta fel. Több tízezer „indoklás nélkül, ítélet nélkül, jogfosztottan, teljes lelki és fizikai kiszolgáltatottságban” indultak a „kis munkára”, ahonnan az internáltak mintegy harmada soha nem tért haza, idegen földben, jeltelenül elföldelve nyugszanak az egykori lágerek területén.

„Az erőszak modern rabszolgáit” a kollektív bűnösség jegyében az embertelen bánásmód, az éhezés, a megfeszített munka és különböző járványok és betegségek nyomorították meg lelkiileg és gyakran testileg is. „A kis munka Magyarország hatalmas veszteségének bizonyult”, kegyelettel és tisztelettel kell fejet hajtani az áldozatok mártírúma előtt.

Valeria Koch magyarországi német költőnő soraival, német nyelven kezdte köszöntőjét a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnöke, *Heinek Ottó*. Felidézte, hogy a szerencsésen visszatértek nem beszélhettek a lágerekről, az idegenben eltöltött évekről, csak a rendszerváltás után nyíltak meg. Az emlékmű üzenete, hogy az átéltek borzalmai soha nem ismétlődhetnek meg – mutatott rá.

Az emlékmű alkotója, *Ekker Róbert* szobrászművész és a Miniszterelnökség kiemelt társadalmi ügyekért felelős helyettes államtitkára, dr. *Latorcai Csaba* közösen leplezte le a málenkij robot mementóját. Ezután a helyettes államtitkár tartott beszédet, melyben kiemelte: az elhurcoltak „nem a háború bűnösai, hanem a háború áldozatai, a faji megkülönböztetés áldozatai”.

Áldozatok a túlélők is, mert hazatérésük után a hatalom által rájuk süttött bélyeget is kellett viselniük, korlátozták munkavállalásukat, nem beszélhettek, nem emlékezhetek meg a kényszermunka éveiről, elsratni sem lehetett a halottakat. A kommunista hatalom az emlékezetet is ki akarta sajátítani, el akarta némítani.

A tisztelet és a kegyelet jegyében a kormány 2015-ben emlékévkereében kívánja ápolni a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékezetét. A borzal-

BALICZA MÁTE FELVÉTELE

makat megérteni és elfelejteni nem lehet, de hívő keresztényként a megbocsátás és Isten akaratában való megnyugvás lehet a vigasz a túlélők számára is.

A történelmi egyházak képviselői ezután megáldották az emlékművet. Elsőként *Szűcs Endre* református püspökhelyettes *Jónás* könyvének második fejezetéből idézett: „Az Úr é a szabadítás.” *Fabiny Tamás* evangélikus püspök *Szilágyi Domokos Halál árnyéka* című verséből

pők. Mégis okulnunk kell a történelmi eseményekből, most, amikor a Donyeck-medencében újra százezrek szenvednek. Használjuk ki jól az időt, tegyünk jót mindenkivel válogatás nélkül. Az elhurcoltaknak boldog nyugalmáért és örök emlékéért fohászodott a püspök.

Dr. Ternyák Csaba egri katolikus érsek képviseletében *Darvas László* címzetes kanonok a *Szózat* nyolcadik versszakával szösz az egybegyűltekhez, és hangsúlyozta: „A nemzet,

Szilágyi Domokos: Halál árnyéka

Rekviem I (részlet)

Sínek hasítanak sívítva országok vérző húsába mint fába a fűrész vonító vonatok vonszolják vérző testemet
vérző testünket
országok vérző testén át
nyolc ló vagy negyvennyolc ember vagy százötven deportált
(...)
nyolc ló vagy negyvennyolc ember vagy százötven deportált
százötven senki akit vár a csattogó fogú ismeretlen
százötven tikkadt torok
százötven kiszáradt gyomor
százötven örültté borzolt idegrendszer
százötven szomjas tüdő mely öklendezi a rab levegőt
százötven elaszott hát amelyre sziszegve vár a korbács
százötven eltompult tarkó amelynek kibányászták már az ólmot
százötven agyú borzadály

Sínek hasítanak sívítva országok vérző húsába mint fába a fűrész vonító vonatok vonszolják vérző testemet
vérző testünket
országok vérző testén át
nyolc ló vagy negyvennyolc ember vagy százötven deportált
százötven fogoly féreg akit egy csizma eltapos
százötven fogoly féreg
és százezer
és millió
millió - - - - -

és a *Jelenések* könyvéből olvasott fel részletet (Jel 21,4).

Rossz napok jártak hetven évvel ezelőtt, és az elhurcoltak nem tudták „jól felhasználni az időt”, amire az apostol figyelmeztet – mondta dr. *Orosz Atanáz* görögkatolikus püs-

amely nem emlékezik meg, s elfelejti vértanúit, nem érdemli meg a jövőt.” Az áldozatok vértanúsága erőt ad, és jövőt ígér nemzetünknek.

Az áldások végén az emlékező sokaság fennhangon imádkozta a *Miatyánkot*.

A közös ima után koszorúzás következett, melyben a szerencsi Szent Imre herceg cserkészcsapat tagjai segítettek, és díszőrséget is álltak az emlékmű két oldalán.

■ WALKÓ ÁDÁM

Az avatónépségen részt vettek a málenkij robot egykori foglyai is: *Lekner Irén* (Szerencs); *Drizner Antalné*, *Lamperth Jánosné*, *Kaiser György*, *Kaiser Györgyné*, *Takács Jánosné* (Rátka); *Winkler Józsefné*, *Koczák Andrásné*, *Nár János* (Herceggút); *Réti Béla Gábor* (Rakamaz); *Csatlós Gizella* (Balkony); *Kristó Istvánné*, *Schmidt Erzsébet* (Abaújszántó); *Fóris István* (Szendrő).

Málenkij robot Recsken... vesszőfutással

Dobi József emlékirata börtönéveiről

► **Dobó József** ludovikás tiszt négy évig tartó tragédiája 1949-ben kezdődött. Előbb az Andrássy úton, majd Kistarcsán őrizték, végül Recsken megismerte a magyar málenkij robotot – a kényszermunkatábor. Évek múltán részletesen lejegyezte a vele történeteket. Megérhette a Recskre elhurcoltak rehabilitálását. 2007-ben családja körében halt meg – nyolcvanhat éves korában. Szerepel *Gyarmathy Livia Szökés* című filmjében is az a hírhedt vesszőfutás, amelyet Dobó József büntetésül kapott azért, mert megszökött a táborból. Akkor még nem volt dupla kerítés... A drámai történetet fia, *Dobó György* egy pesthidegkúti evangélikus gyülekezeti napon olvasta fel. Lapunkban a szöveg rövidített változatát közöljük.

Megtudtam, hogy a Póstyén szomszédságában levő Szécsénybe menéket telepítettek fedeztetésre, és hogy a lovászoknak gondja van az állatok mozgásával. Örömmel kaptam az alkalmon, és vállalkoztam a hajnali lovaglásra... Egy rendőrtiszt meglátott, és feljelentett: „Ez a volt horthysta tiszt még mindig tisztí allűröket gyakorol!” (...) A bírói ház előtt várakozott a Volga, betessékelték a hátsó ülés közepére, két fogdmeg közé. Amint az utolsó házat is elhagytuk – mintegy vezényszóra –, hátul befüggönyözték a kocsi..., aztán rákattintották a „karperecet” a csuklóimra. (...)

Az Andrássy út 60.-ban este tíz óra felé lekísértek valami elosztóterembe. Ott aztán a géppisztolyos örök a falhoz állítottak minket. Arcral a fal közvetlen közelében kellett hátratett kézzel állni úgy, hogy az orrunk a falat érintse. Voltunk ott vagy harmincan..., egyre hozták-vitték a megfélemlítéstől sápadt és riadt tekintetű foglyokat. (...)

1950. augusztus végén nagy meleg jártak. Az egyik ebéd után névsort olvastak, és sokunkat elkülönít-

kés! Hát erről ne is álmodjanak, mert úgysem fog sikerülni!”

Ez a gúnyos mosollyal kiejtett mondat végső elhatározásra juttatott. „Csak azért is megmutatom nektek, hogy én meg fogok szökni!” – gondoltam.

A szökés

A fakitermelő csapatban dolgoztattak. Az egyik hajnalon épp a legallyazott fák ágait kellett egy-egy csomóba húzgálnom. Olyan volt a terep, hogy

Rövid hálafohász után tájékozódtam. Szépen sütött a szeptemberi nap. Már reggel hét óra táján is olyan meleg volt, hogy az ingemet is levettem a munkához, s mivel szökési alkalom ilyen helyzetben adódott, bizony csak a vörös csikos nadrág meg a bakancs volt az összes öltözékem. A legrövidebb úton Balassagyarmatra akartam menni, hogy szüleimet értesísem létezéséről – ők ugyanis úgy tudták, hogy Kistarcsán vagyok az internálótáborban. Aztán neki a határon át nyugatra, hiszen ebben az országban ezek után csak bujdosóként maradhatnék.

Tehát tájékozódtam a nap szerint, s megindultam északnyugati irányban, hiszen ismervén a térképet, tudtam, hogy Recskről Balassagyarmatra ez az irány a követendő. Csak hogy felfokozott idegállapotomban eltájtoltam magam, és éppen az ellentétes irányban indultam tovább az erdőbe, vagyis délkeletre. Szerencsére csak a következő dombhátig, ahol egy vágás szélén megismételtem az iránymeghatározást. Ekkor jöttem rá a tévedésre, s most már kis vargabetű közbeiktatásával a helyes irányba fordultam.

Vándorlás – csak éjjel

Elhatároztam, hogy ha már sikerült a szökés, nagyon óvatos és körültekintő leszek. Nappal csak addig mozgok, amíg a haladási irányomban nem fogy el az erdő. Minden emberi találkozást elkerülök, és nyílt terepen csak a sötétség beállta után haladok tovább. Táplálékom az lesz, ami megehető az erdőn talállok. A nyomvesztésre is gondoltam az esetleges kutyás követés esetére, és az első pataknál bakancsomat levétven róttam tovább az erdőt.

Körülbelül délután két-három óra lehetett, amikor abban az irányban elfogyott az erdő. Szerencsére jó meleg szeptemberi nappal volt, így aludtam egyet egy bokor tövében, remélve, hogy éjjel nagyobb távolságot tudok megtenni.

Nagy távolságban a tábor irányából katonákkal megrakott teherautó után porzott az út, s nótázás hangfoszlányait hozta felém a szél. Tehát még nem vették észre a szökést – gondoltam –, mert egyébként nemigen vinnék nótázó mellett eltávozásra vagy szabadságra a legényeket. Ez a meglátásom – mint később megtudtam – meg is állta a helyét. Ugyanis csak a késő esti létszámenlőzéskor derült fény az eltűnésemre.

Akkor már valahol Mátraballa környékén jártam, kihasználva a csillagos, de holdvilágtalan éjszakát. Sárgarépa, szőlő, szilva volt a táplálékom, amely szeptember elején itt is, ott is akadt a határban. (...)

Gárdonypuszta volt a közvetlen célom, így már csak tíz-tizenkét kilométer volt odáig előttem. Minden hiba nélkül meg is érkeztem nagynéméknek a település szélén álló tanítói házához. Nagy megrökönyődéssel, de szeretettel fogadtak, és elrejtettek. Néném veje, *Tóth Zoli* is ott lakott kis családjával, s naponként onnan járt be kerékpáron Balassa-

gyarmatra, a munkahelyére. Vele üzentem édesapámnak, s délután Zoli azzal a válasszal tért meg, hogy abban az öltözékben menjek éjjel Gyarmatra, amelyben Gárdonyba érkeztem.

A nappalt az illetéktelen szemek elől elbújva a pincelejáróban töltöttem, persze már felöltözve az ott kapott ruhákba. A Bibliát olvasgattam, amelyet Zoli felesége nyomott a kezembe. Este aztán – híven az üzenethez – belopakodtam Gyarmatra, nagy kerülővel, dél felől közelítve meg a családi házat.

Édesanyám szerencsére nem volt otthon, édesapám pedig a belső bejáratnál fogadott: „Fiam, nagyon rosszul tetted, hogy megszöktél. Azt tanácsolom, jelentkezz önként, különben mindnyájunkat be fognak börtönözni miattad.”

„Ez képtelenség – válaszoltam –, hiszen nem is tudtok rólam. Nem nyúlhatnak hozzátok!”

Apám ekkor ezt mondta: „Több mint egy éve becsuktak, nem tudod, hogy itt kint mi van. A legjobb, amit tehetsz, hogy most jelentkezel!”

Ekkor már nagy keserűség öntött el. „Nem azért szöktem meg, hogy aztán önként jelentkezsek. Előbb a csehszlovákiai rokonokhoz megyek, aztán tovább nyugatra, mert itthon már semmi keresnivalóm nem maradt” – feleltem neki.

Apám még megkérdezte, adjon-e pénzt, ennyivalót, de már elmenőfélben azt válaszoltam, hogy nem kell semmi. (...)

Még szabadlábban voltam, de már jöttek a rossz hírek otthonról. Letartóztatták az édesapámat. Alcsútról hazatérő édesanyámat a vonatról vitték el. Elhatároztam, hogy feladom magam. (...)

A rendőrségről előbb Salgótarjánba, majd az Andrássy út 60.-ba szállítottak. Így vetél el szabadulási kísérletem.

A hírhedt *Péter Gábor* elé kísérték. Ő azután a jelenlétemben rendelte el, hogy vigyenek vissza Recskre, verjenek meg, és büntessenek vesszőfutással. Öt év börtönbüntetést helyezett kilátásba. (...)

Megjelent egy ismerős politikai tiszt, s minősíthetetlen szitkok közepette összevissza rugdosott... A rabok mind ott álltak felsorakozva, kivették őket, hogy megmutassák: bizony, „innen nem lehet megszökni!”. Aztán következett a beszéd, amelynek lényege az volt, hogy az eddig kilátásba helyezett kedvezményeket a szökésem miatt most mind elvonják, s ezt ki-ki személyesen is megköszönheti nekem...

A vesszőfutás

A 120-150 fős csoportot egymással szemben két sorba állították, s nekem a két sorfal között kellett végigfutnom. Mire egy-két elesés után a sorfalak végére jutottam, már csupa vér voltam. Miközben ütlegetek, a legkülönbözőbb szitkok hangzottak el: „Te piszok! Miattad nem láthatom az anyámat!” De az is bizonyos, hogy nem minden szerencsétlen sorstársat lehetett a hazug szólásokkal feltűzteni, mert különben nem élhettem volna túl a vesszőfutást...

Mindezek után a büntetőverembe löktek, s az örök tovább folytatták bántalmazásomat. Végül a táborparancsnok megjelent, s a fülem hallatára adta ki az utasítást, hogy hagyjanak már nekem békét! A táborba internált orvosnak pedig meghagyta: „El kell látni a sebeit, és mindent meg kell adni neki, amire szüksége van!”

Másnap reggel ismét megbilincseltek, és elvittek Recskről. Ami ezután következett, szintén nem volt irigylésre méltó. A Mosonyi utcai tonlónházban hét hónapra pinceszárkába csuktak, majd a váci börtönbe kerültem, de a haláltáborból megszabadultam. ■

tettek a többiektől. Vagy száz-százötvenen voltunk. ...teljesen mezelenre kellett levetkőznünk. Majd alsóneműt, bakancsot és kimustrált, vörös sávásra festett ÁVH-ruhákat dobáltak közénk, hogy azt vegyük magunkra. Így vedlettünk át egyszeriben – internáltaikból kényszermunkásokká. (...)

Vagonokba zsúfoltak minket, nem volt se víz, se élelem. Pitymallott, amikor egy kis állomáson kihajtottak mindnyájunkat a vagonokból. „Recsk” – olvashattuk az állomás feliratát. (...)

Egy dűlőúton a közeli erdő felé hajszoltak minket. A loholás után drótkerítések között találtuk magunkat. Két nagy hodályszerű barakk – több kisebb épület, sok újabb ÁVH-s és néhány hozzánk hasonló, már előtűnt megérkezett szerencsétlen. Mint ahogy később megtudtuk, ez utóbbiak „renitens”, úgynevezett jobboldali szociáldemokrata párttagok voltak. (...)

A minket fogadó tiszt befejező mondatai voltak rám leginkább hatással: „Na és még egy dolog: a szó-

csak a két szomszédos ór láthatott. Úgy esett, hogy amikor az egyik jókora lombos ágat vittem a csomóhoz, az egyik ór valakivel el volt foglalva, a másik pedig nem figyelt rám.

Itt a kedvező pillanat – gondoltam. Gyors elhatározással néhány másodpercig várakoztam, hogy meggyőződjek arról: egyik ór sem figyelte meg, hogy a gallyrakás mögött maradtam. Majd egy enyhe mélyedés részbeni takarását felhasználva a munkahelytől ellentétes irányban osontam el az első, nagyobb takarást adó bokrokig, fákig, onnan pedig futva tovább.

Pár száz méter után megláttam egy körülbelül két méter magas, sűrűn befont drótkerítést. Figyelve, hogy nincs-e valahol őrség vagy mozgás, a kerítéshez mentem, s szétfeszítettem a kötöző drótozást úgy, hogy a fejem, majd a testem is átfért a résen. Aztán még jó néhány méter futás az erdőben, és szabad voltam. Leírhatatlan öröm, boldogság fogott el. Több mint tizenhárom hónapi rab-ság után ismét szabadon lélegezhettem.

■ FÜLLER TÍMEA

(Az alábbi történet a képzelet szüleménye. Szereplői kitaláltak. Minden hasonlóság a valósággal, továbbá élő vagy holt személlyel csupán a véletlen műve.)

Hát erről még nem beszéltem, meg nem is nagyon tartottam problémának, hiszen ha jobban meggondolom, húsz éve tanítok illegálisan hittant. Mindig az éppen aktuális lelkészemet segítettem ki vele, az ő nevén futott a dolog, én meg alapvetően jól megvoltam így. Mivel láttam már illegálisan működő egyházat, annyira nem is zavart mindez.

Nem szabályos, hát nem szabályos, na és?! Az ember sokat olvas, imádkozik. Keresi és ellesi az új utakat, igyekszik mindig jobban és jobban megtenni, ami rajta áll, hogy aztán az Úristen is megtegye, ami rajta áll, és eljusson a gyerekekhez az örömhír: Isten szereti őket, neki fontosak, és élhetnek vele bizalmas kapcsolatban.

A dolog másik oldala, hogy rettenetesen szerettem *nem lelkész* lenni. Megesett, hogy valakivel beszélgettem, és egyszer csak azt mondta:

– Á, neked muszáj ezt mondanod, mert lelkész vagy.

És erre azt felelhettem:

– Nem vagyok lelkész! Simán csak keresztény vagyok. És az te is lehetsz.

A szám mindig a fülemig szaladt ilyenkor az ámuló tekintetek láttán, nagyon élveztem. Azt a néhány hetes-hónapos első fellángolást leszámítva, amelyet szinte minden megtérő fiatal átél, nemigen vonzott a lelkészlét.

És ebben csak erősített ez egyik püspök – kiletét fedje jótékony homály – fáradtságában elejtett elszólása. Egy nagy összegyűlési rendezvényen megkérdezte tőlem: „Te is lelkész vagy, vagy te normális ember?” És én normális ember voltam. (Ezt is ritkán mondják rám.)

Idén azonban eljött a pillanat, amikor elő kellett bújni. Konkrétan augusztus 10-én, amikor – végre – elolvastuk a számtalan körlevél egyikét, és kiderült, hogy mostantól nem lehet hitoktató az, aki nem végzett teológiát. Ja, és az is akkor derült ki, hogy a pótfelvételi jelentkezés utolsó (utáni) napja aznap van.

Éppen balatonszárszói nyaralásunkra csomagoltam. A férjem haját tépve jött le az emeletről. Nem lesz hittan!

Görbe tükörben – a papné

Az illegális hitoktató – részlet egy titkos naplóból

Ő annyit nem bír, helyettesítenie is kell, stb. Panaszkodott, ahogyan csak egy férfi tud.

– Ugyan már, hiszen eddig is én tanítottam a hittant, te meg leadministráltad az egészet. Mi változott? – kérdeztem könnyedén.

Jaj, ez nagy hiba volt. Panaszkodó embertől soha nem kérdezőnk könnyedén. Férfitól duplán nem. Férfitól triplán. Ez régi, fontos szabály. Jött is rögtön a szóáradat:

– Mi változott? A törvények! Mellesleg a te szórványbeli hittanos kampányod után szerinted lesz, aki átsiklik a csöppnyi különbség fölött, ami kettőnk között van?

Khm, ez kényes kérdés. Tényleg volt egy kis konfliktusom a beírásoknál. És valljuk be, ez is igaz: nem túl gyakran kevernek össze bennünket a csupa szakáll-bajusz férjekkel.

– Nem lesz hittan. Kész. Nem tudok mit csinálni – viharzott tovább az ember.

Persze én tudtam, hogy lesz, mert ha nem lehet az iskolában, akkor tartok a könyvtárban illegálisan vagy a pincében titokban, vagy tudom is én, nem hagyom a gyerekeimet, az száz százalék.

Szóval vártam, hogy megnyugodjon a férjem. Közben fél szemmel a levest lestem, fél füllel a mosógép állapotát hallgattam, és fél aggyal – vagy talán negyed, nyolcad, tizenhatod, harmincketted...? – odabökttem az embernek:

– Hát bumm, akkor elvégzem a létező lehetséges legleglegleglegminimálisabb képzést, és kész.

– Tényleg? – kérdezett vissza szokatlanul csendesen.

– Naná! – feleltem lazán.

– Rendben, komolyan vettem – mondta. És elviharzott.

Na, ügyes kis asszonyka vagyok én. Hogy lenyugodott. Végre hagy békében dolgozni tovább. Tiraramm.

Aztán elutaztunk a gyerekekkel Szárszóra. És jött az otthon maradt embertől a telefon: „Befizettem, kitöltöttem, aláírtam, beszkeneltem.” Én meg megdicsértem, ahogy kell: „Ügyes voltál!” Biztos fontos dolgokat végzett el, ha így örül neki. Miért ne osztoznék vele az örömeiben?!

Eltelt vagy három nap, mire leesett a tantusz, hogy akkor én most felvételizni fogok. Ez már a végidők jelei közé kell, hogy tartozzon: hogy mégiscsak a teológiára fogok felvételizni. Jaj! Felvételizni! Mert az nem úgy megy, hogy beiratkozik az ember lány, és jár aranyosan, hanem még az is lehet, hogy fel sem veszik rögtön!

A férjem meg kezdte élvezni a dolgot:

– Képzeld, érettségizni is fogsz hitantból! Hihihihii!

– Én? És mik a tételek?

– Ha gondold, megkérdéshetjük valakitől. De szerintem ne pazarold rá az idődet. Tudod, hogy este jönnek a vendégek, és maradnak egész héten, pönteken meg már menned kell.

Rákerestem az interneten, és igaza volt: tényleg érettségizni fogok. Ez örület! Nem vizsgáztam vagy... vagy... hagyjuk, fogalmam sincs, hány éve. Hát az biztos, hogy elrántanak!

És a napok csak teltek. Készülgettem, de egyre rosszabb lett. Mennyi mindent nem tudok, egek! Segítsé!... Hogy nem csapott le rám a tüzes villám az égből eddig!

Am ha már próbáltam felvételizni, akkor – most látom – van még pár év haladékom, hogy felkészüljek. Na, akkor jövőre veletek ugyanitt. Azt hiszem, nem megyek el idén. Ennyi. Én nem tudok így érettségizni.

Hogy ijedtemben tévedtem el, vagy a budapesti útfelújítások miatt, azt nem tudom, de egész komoly városnézés végén érkeztem meg az egyetemre. Reszkető lábakkal jelentkeztem be a portán. Remélem, a vizsgák legalább a Bibliával lesznek kapcsolatosak, mert ha az egyházzal, akkor lóttek nekem.

Épp az előbb próbáltam visszasmolni magamban, hogy *Luther* mikor tüzte ki a tételeit, de a számok nem az erős oldalam. Igazából kiskoromtól szolmizálva gondolkodom. Az egyes a dó, és így a többi. Jó módszer amúgy, de most ez sem használt. Kevergettem a dallamtalan dallamokat a fejemben. Már sikerült felidézni a bankszámlaszámomat, a

régi PIN-kódot, a gyerekek születési dátumát és néhány közeli ismerősünk telefonszámát, de a reformáció éve valószínűleg négyjegyű szám lehet, és olyan egy sem ugrik be.

A falon láttam egy plakátot: *Luther*... valami kerek szám volt a végén. De ez még nem jelent semmit. Mostanában az emberek úgy ünneplik a kerek évfordulókat, hogy elkezdik vagy három évvel előtte, és mire tényleg eljön a nap, már tele van a bögyük az egésszel. Lássuk csak: 1514? 1515? Most valahogy egyik sem ismerős. *Luther Márton* a reneszánsz idején élt, az tuti. Trecento, quattrocento, cinquecento. (Nem zenészek kedvéért: zenetörténetileg így bontottuk fel a reneszánsz kort.) Vajon melyik? Milyen zenét hallgathatott? *Machaut-t* vagy inkább *Purcellt*? És *Gutenberggel* pacsizhatott, vagy nem? Ajjaj! Mi lesz itt? Elhasalok!

És valóban. Eggyel több lépcsőfok volt, mint gondoltam...

A teremben viszont először az érettségi vizsgán kellett átesnem. Átstem. (Azért a szerzetesrendeket otthon átolvasom. Eddig nem nagyon izgattak.)

Huh, most jött a neheze. Az ajtó előtt, ahol a gyülekezeti énekből zajlott a felvételi vizsga, egy félig-meddig ismerős lány reszketett. A portán már láttuk egymást. Ő az énekléstől rezgett, én meg az egyháztörténettől. Kicsit erősítettük egymást. Míg én énekeltem (zenetanár előléttel ez azért nem volt számomra olyan megrázó), ő egyháztörizett. „Nyugi!” – mondtuk egymásnak mosolyogva. De hiába. Láttam rajta is, és éreztem magamon is.

Azért én csak nagyon lassan mentem fel a lépcsőn, hátha közben visszajön az Úr Jézus, és nem is kell bemennem azon az ajtón, ahol *Luther Márton* egyenes ági leszármazottjai fenik rám hegyes fogaikat.

Végül nem volt más választásom. Hosszan szoritottam a kilincset, és akkor beugrott még egy utolsó szám: 1-5-17. Az első lányom májusban született, és tizenhét éves. Igen, ez egy szép gondolat. Ezzel már be mertem lépni.

Az asztal túloldalán meglepetésemre csupa mosolygó arcot láttam. És nem is kérdeztek semmi nehezett. Illetve fogalmam sincs, mit kérdeztek, mert akkor még nagyon izgultam. De arra határozottan emlékszem, mit válaszoltam.

Azt mondtam el nekik, hogy egy csomó aranyos gyereket tanítok, és nagyon szeretném őket továbbra is tanítani. Ezt nem tehetem meg, ha ők nem vesznek fel. Bár igazából úgyis meg fogom tenni, csak illegálisan. Sőt ha nem vesznek fel, akkor minden évben újra meg újra meg újra eljövök felvételizni, és sose fogom feladni. Viszont ha felvesznek, olyan jó hallgató leszek, amilyen csak tudok lenni. Hallgatni tudok, az megy nekem. (Felelni nem mindig.) Szóval mindenki sokkal jobban jár, ha most rögtön felvesznek, mert hamarabb szabadulnak tőlem, és...

Még akartam valamit mondani, de akkor láttam, hogy már mindenki rettenetesen nehezen tartja vissza a nevetését. Hát hallgattam egy kicsit, hogy lássák, tényleg olyat is tudok. Hamarosan el is engedtek.

Egyháztörizből nem is kérdeztek semmit. Se zsinatot, se tételeket. Én viszont, ahogy kimentem az ajtón, azonnal megnéztem a plakátot, amely szemben volt a bejárati ajtóval – vagyis belépésem előtti pozíciómban épp a hátam mögött –, hogy mikor kezdődött a reformáció. És képzeljék: 1517-ben! Ezt könnyű lesz megjegyezni. Legalább addig, míg be nem tölti a tizennyolcat az első lányom...

Nos, vége a felhőtlen képzetlenlétnek. Szeptembertől levelezős teológushallgató vagyok. És ki hitte volna: élvezem. Jó, hogy tanítanak, hogy jobban ráláthatok más szemzőgekből is a Biblia világára. Élvezem a tanárok és az évfolyamtársak személyiségét. Olyan ez, mint egy vérfrissítés. És jólesik készülni, böngészni, utánajárni annak, aminek kell. Diáknak lenni újra.

És tegnap megdicsért az egyik középsős ovisom hittan után:

– Jaj, ez most olyan jó hittanóra volt, hogy amíg élek, nem felejttem el.

Na, ezt a bököt én sem fogom egyhamar. Lehet, hogy fejlődöm? És mi minden jöhet még!

▶ Folytatás az 1. oldalról

Programok mindenkinek

– Hogyan telik a gondozottak egy-egy napja? – érdeklődöm.

– Mindig a kilencórai áhítattal kezdjük a napot – hangzik a válasz. – *Johann Gyula*, az intézmény lelkésze vagy a gyakorlati évét mellette töltő hatodéves teológushallgató jön naponta az összegyűlési idősekhez, akik felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül szívesen vesznek részt az alkalmakon.

Vasárnap pedig megtelik a kis kápolna, hiszen a gyülekezet kiegészül Kistarcsa – nem nagyszámú – templomba járó evangélikusaival. Ők szintén ide járnak istentiszteletre, mivel a településnek nincs evangélikus temploma.

A közösségi szobában fejtörő feladatokat kapnak a résztvevők, vagy játékos, esetleg beszélgetős program várja őket. Időnként vetítést szerveznek nekik.

Hetente jár a lakókhöz orvos, hogy ne kelljen utazniuk a rendelőintézetbe és sorban állással tölteniük az időt. Kétszer egy héten gyógytornász is felkeresi őket. De gyakori vendég a fodrász és a pedikűrös is, akiket azonban maguk a gondozottak fizetnek. Igen, a nő idősen is, szeretetotthonban is nő!

Látogatás a kistarcsai szeretetotthonban

Idős hölgyek – megfialított falak között

– Közösen tartjuk meg egyházi ünnepeinket, együtt készülünk most a karácsonyra is – folytatja az intézményvezető. – Idén is a gondozottak készítik a meglepetéseket, sőt a szentesti műsorban is ők fognak szerepelni. Régi, sokéves hagyományunk szerint pedig havonta egyszer összegyűlünk, és felköszöntjük az adott hónapban születésnapjukat ünneplőket. A legutóbbi alkalmon az egyik lakó unokája játszott a kis elektromos orgonán. Az ismerős dallamok hallatán gyakran előkerültek a zsebkendők a nedves szemek „ápolására”.

Szeretettel, figyelemmel

– Mindenre odafigyelünk – avat be a részletekbe *Juhász Eszter*. – Emellett természetesen ismerjük betegségeiket, esetleges diétájukat, s mindenkinél tisztában vagyunk a rá vonatkozó orvosi előírásokkal is. Szakképzett gondozók felügyelnek rájuk a nap huszonnégy órájában.

A szakmaiság mellett fontos számunkra a keresztény értékrend is. Ezért célozom, hogy az egyház országos irodájának diakóniai osztálya

által szervezett diakóniai alapképzésen mielőbb minden munkatársam részt vegyen.

Nem csak a testi igényeket igyekszünk maximálisan kielégíteni! Figyelünk a lelki életükre is, s ha kell, minden segítséget igénybe veszünk egy-egy nehezen múló – esetleg évtizeddel korábban szerzett – lelki sérülés gyógyításához is. Ehhez természetesen hozzájárul az intézményi lelkésze is, aki nemcsak a gondozottakkal, de a személyzet tagjaival is rendszere-

sen leül beszélgetni, vagyis ő végzi valamennyiünk lelki gondozását.

Az idősek jó körülmények között, egy- vagy kétszemélyes szobákban laknak, amelyeket kedvük szerint rendezhetnek be a saját megszokott, otthonról hozott bútoraikkal, tárgyaikkal.

Arról mindenki maga dönt, hogy közösségben tölti-e az időt, vagy aznap inkább a pihenést választja, netán hozzátartozói segítségével néhány napos „szabadságra” távozik. Termé-

szetesen az egész épület akadálymentesített, amire szükség is van, hiszen a lakók jó része tolokocsival vagy járókerettel közlekedik. S ugyanezen okból üzemel lift is a kétszintes házban.

A múltra emlékezni, a jövőt tervezni kell

Lassan ebédhez hívogatnak, de meg érdeklődöm az intézményvezetőtől a terveikről.

Az intézet önellátó, vagyis saját konyhánkból készül minden, ami az étkezések alkalmával az asztalra kerül. S mert a konyha kapacitása elbírja, szerződésben vállaltuk a rákospalotai szeretetotthon ellátását is, valamint közreműködünk a rászoruló kistarcsai idősek étkeztetésében is.

A fejlődés persze nem állhat meg, számos tervünk van. Egyrészt jó lenne a konyhánk kapacitását még jobban kihasználva néhány környékbeli intézményt is bevonni az ellátásba. Az így keletkező bevétel újabb fejlesztések előtt nyithatná meg számunkra a kaput. Befogadni nem tudunk több idős nényt, kevés a hely, nehéz bekerülni a takaros épület falai közé, de ezen sajnos nem tudunk változtatni. Ezt kaptuk örököül, ezt kell megőriznünk – zárta gondolatait *Juhász Eszter*, az Evangélikus Papnék Johanni-ta Szeretetotthon vezetője.

■ GYARMATI GÁBOR

SEMPER REFORMANDA

„Ha majd az Isten harsonája végső riadóra zendül, akkor a nap, a hold és minden teremtmény kiáltozni kezd: Sújts le, Úr Isten, sújts le csak! Ihol az istentelenség, akik nem ismertek, és a hamis keresztyének, kik a Krisztus evangéliomának nem engedelmess-

kedtek, hanem egyetemben káromolták nevedet, üldözték s megölték szentjeidet: sújts le rájuk! Legfőbb ideje, hogy véget vess ennek az állapotnak. Irtóztató és hallatlan égháború lesz akkor, melyhez hasonló világkezdet óta sohasem volt még, s valamennyi teremtmény fölkészül, hogy im, itt a vég. A mennydörgés, ahogy ma halljuk, csak ízelítő előhírnöke amaz utolsó dördülésnek. Az valóban Isten harsonája lesz majd, amely végez a mindenséggel. A teremtmény pedig ráfelel: igen és ámen. Harc lesz az, igazi ütközet, melyet Krisztus vezet a po-

kol minden ördöge és a föld istentelenei ellen. E csatában minden ellenségét mennydörgő villámmal zúzza szét. Akkor teljeseedik be az ige: »Hatalmat ada a Fiúnak ítéletre is, mivelhogy embernek fia. Ne csodálkozzatok ezen: mert eljő az óra, amelyben mindazok, akik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát. És kijőnek, akik a jót cselekedték, az élet feltámadására, akik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.« (Jn 5,27–29)»

► Luther Márton:
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

ADVENT 2. VASÁRNAPJÁRA

Nem rögeszme

„Az Úrnak kegyelmességét hadd énekeljem örökké.” (Zsolt 89,2; Károli-fordítás)

Ez a zsoltárvers nemcsak az egyházra vonatkozik. Az egyházban mindennek az Úr kegyelmét kell hirdetni.

„Kegyelmes Úr a mi Istenünk” – erre a boldogító meggyőződésre nem az emberi lélek mélységében kutatva jutunk el. Önmagunkban szorongató félelmek ijesztő képét látjuk. Bensőnkben elhibázott dolgaink miatt vádoló lelkiismeretünk ítéletét halljuk, és a jövő bizonytalanságának kínját érezzük.

„Kegyelmes Úr a mi Istenünk” – ezt a felismerést nem a történelem eseményei támasztják alá. Ott az emberi bűn tragikus harcával kerülünk szembe, ahogy a hatalom démoni megszállottjaként pusztítja az ember az embert.

„Kegyelmes Úr a mi Istenünk.” Ne tagadjuk le életünk megoldatlan kérdéseit, és ne fessük át a fájdalmas valóságot, hogy hihetővé tegyük ezt a vallomást. Ennek a vallomásnak nincs támpontja sem bennünk, sem körülöttünk. Mégsem rögeszme. Nem illúzió, mert Jézus Krisztus áll mögötte, aki életét áldozta azért, hogy mi eb-

ben a békességet, reménységét és erőt adó bizonyosságban élhessünk.

Zengje hát az ének, hirdesse szavunk és életünk: „Kegyelmes Úr a mi Istenünk!”

Mily nagy az Úr kegyelmessége,
Van-e ember, kit meg nem hat?
Van-e szív, mely mindent feledve,
Az Istennek hálát nem ad?
Ó, jer, őt áldja minden lélek,
Ki minket mindig szeretett!
Én őt imádom, míg csak élek,
Néki mondom dicséretet.

(EÉ 58,1)

■ MADOCZAI MIKLÓS

Ordass Lajos adventi gondolatai

„Isten országának polgárait csöndes lelki meggyőzés útján toborzod”

„Az Isten országa nem szemmel láthatólag jó el. Sem azt nem mondják: Ímé itt, vagy: ímé amott van. Mert az Isten országa tibennetek van.”

(Lk 17,20–21)

Uram!

A földi országokban szokásos hatalomátvitelt mintájára képzeltek el a farizeusok Isten hatalmának érkezését. Innen ered türelmetlen kérdésük, s ezért volt bennük nagy csalódás válaszol hallatlan.

Lesz idő, amikor majd úgy jelenik meg Isten országa, mint égen a villámlás. De az az idő – tanításod szerint – csak később lesz. Addig Isten országának polgárait csöndes lelki meggyőzés útján toborzod. Nem ígérsz a tiednek uralkodó polcot. Szolgálatukat kéred. Nem dicsőségben való sütkérezésre hívod őket, hanem szenvedés elhordozására. Tudtad: aki az édes kereszt súlya alatt szereti meg Isten uralmát, azt nem tántorítja el az a dicsőség sem, amelyet

végül is megadsz mindazoknak, akik mindvégig állhatatosak.

Uram!

Kortársaimmal együtt én is sok hatalomátvitelt láttam. Az uralom gyönyöréért egymás életét sem kímélték az emberek. De ha a hatalom megint, sietve igyekeztek magukat a következő rendszer uralmának felkínálni. Az ilyen gondolkozástól óvj meg engem. Hadd legyek a te országodnak meggyőződött, csöndes lelkű tagja, aki egészen odaadom magamat a te szolgálatodra.

Szeretnélek hűséggel követni

„Az Úrnak Lelke van rajtam, mivelhogy fölment engem, hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét.”

(Lk 4,18a.19)

Uram!

Ünnepi pillanat volt az a názáreti templomban, amikor meghirdetted Isten országának evangéliumát. A mindenkinek szóló egyetemes kegyelmet. Próféciák teljesedését. Igehirdetésed nyomán öröm támadt. De ez csak hangulatnak bizonyult, mely hamar szertefoszlott. A templomfa-

lakon kívül már nem kellettél a tiednek. Bár a szabadulás lehetőségét hoztad nekik, megmaradtak szegénységükben, a régi bűnök terhe alatt, bilincsek között, vakon, örömtelenül.

Uram!

Sok egyházi évet engedté végigélnem. Hálával emlékezem istentiszteleti órákra, amelyeken szavad édes ünnepélyességgel hullott a lelkembe. Amikor ámulattal felejtkeztem rajtad, és tudtam: erre, er-

re van szükségem! S ma mégis a régi szívemmel, csüggedéseimmel vagyok itt előttem.

Ne így legyen! Könyörögve kérek téged, aki ma fáradhatatlanul újrakezded munkádat a lelkemen: ne így legyen! Szeretnélek ünnepi órán odaadással hallgatni és az élet kemény hétköznapjaiban hűséggel követni.

Megjelent Ordass Lajos Útravaló az év minden napjára című kötetében

A hónap igéje

Örülni fog a pusztza és a szomjú föld, vigad a pusztaság, és kivirágzik rajta a nárcisz. (Ézs 35,1)

A decemberi öröm most a „jó hírre”, „örömhírre” utal. Az angyal ezt mondja: „Ne féljétek, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, amely minden nép öröme lesz, mert Dávid városában ma megszületett nektek az Üdvözítő, aki az Úr Krisztus.” (Lk 2,10–11; újonnan revideált Károli-ford.)

A legnagyobb öröm, minden másnál nagyobb boldogság: van Megváltónk, Szabadítónk. Én magam is ifjúkoromnak egy karácsonyán indultam el az Úr útján, amikor egy háznál szenteste fölolvasták ezt az ígét. Szomjú föld, pusztaság volt a lelkem, üres volt a karácsonyom. Azért imádkoztam néhány napja, hogy igazi karácsonyom legyen. És megszólított Istenem, az ige személyesen hozzám szólt: neked szól az üzenet, ma, karácsonykor hozzád is eljöttem, és mostantól neked is Megtartód akarok lenni. Én pedig erre ígert mondtam, amit azóta sem bántam meg.

A legnagyobb örömet hogy lehetne megbánni?! Igénkben az öröm és a vígadás szerepel. Az utóbbi szó szinte lefordíthatatlan az eredeti szövegben. Tartósan örömteli életet, békességes boldogságot, megelégedettséget jelent. Nem egyvalami tesz meg, és annak örülünk csupán, hanem jó az Istennel közösségben lenni. „Ha Isten békéje lakja szívemet, / Úgy dülhet vihar ellenem. / Nagy hittel szívem zengi ez éneket: / Az Úrban, az Úrban jó nekem. / Ha Sántán áll ellenem, s hálókat vet, / E szó

ragyog rám fényesen: / Már Jézus értem mindent elvégezett, / Megtisztít vérevel teljesen... / az Úrban, az Úrban jó nekem.” (Evangéliumi karácsonyi énekek, Magyarországi Baptista Egyház kiadása, 1992, 61,1–2)

Ez a karácsonyi öröm, nem a csillogás, nem a munkaszünet, nem az ajándék. Az, hogy kivirágzik a pusztaságban a nárcisz. Először Krisztus eljövételével és bűnbocsánatával a szomjú földet „megitatta” mint élő vízzel, aztán be is tölti örök ajándékaival, hogy ne csupán megadja nekünk azt, ami szükséges, hanem állandóvá tegye ajándékát; így öröm is lesz vele élni.

A Messiásról így jóvendöl Ézsaiás: „Egy vesszőszál hajt ki Isai törzsökéről... Az Úr lelke nyugszik rajta: a bölcsesség és értelem lelke, a tanács és hatalom lelke, az Úr ismeretének és félelmének lelke.” (Ézs 11,1–2) A vesszőszál szava az eredeti szövegben *neceret*. Azonnal eszünkbe jut, hogy a próféciák szerint a mi Megváltónkat „názáretinek”, „neceretinek” fogják nevezni. És ez a szó nem csupán a lakóhelyére utal, de arra is, hogy ő kedves virágszál lesz népe életében.

A tizenkét éves Jézusról ezt olvassuk: „...gyarapodott bölcsességben, testének állapotában és az Isten és az emberek előtt való kedvességben.” (Lk 2,52) Szolgálatát kezdetén, megkeresztelésekor az Atya hangja így szólt a mennyből: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm...”

Nekünk pedig ez a nagy adventi, karácsonyi és mindenkorra szóló üzenet: „Gyönyörködj az Úrban, és megadja neked szíved kéréseit.” (Zsolt 37,4)

■ SZÉLL BULCSÚ

HETI ÚTRAVALÓ

„Egyenesedjétek fel, és emeljétek fel a fejéteket, mert közeledik a megváltások.” (Lk 21,28)

Advent 2. hetében az Útmutató regeli s heti igéi az eljövendő világítéletre emlékeztetnek. Mi még két advent között élünk: ítélet előtt, kegyelem alatt. De „az Emberfia eljön az ő Atyjának dicsőségében, és megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint”. (Mt 16,27; Lk) És addig ti is: „Hirdessétek a népeknek, és mondjátok: íme, az Isten, a mi Üdvözítőnk eljő!” (GyLK 709) „És akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel.” Jézus kijelentette: „Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el.” (Lk 21,27.33) Jakab türelmes várakozásra int: „Legyetek tehát ti is türelemmel, és erősítsétek meg a szíveteket, mert az Úr eljövele közel van.” (Jak 5,8) Mindvégig legyenek kitaróan állhatatosak az embertársai iránt szeretettel tanúsító christianusok: „...amíg a reménység egészen be nem teljeseedik, hogy ne legyetek restek, hanem kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklük az ígéreket.” (Zsid 6,11–12) A felmagasztalt Krisztus leveleiben megtérésre hívja gyülekezetének tagjait: „Térj meg tehát” a hamis tanításokból! „Aki győz, annak adok... új nevet...” (Jel 2,16.17) És akiben az első szeretet meghidegült, annak üzeni: „térj meg, és tedd az előbbi cselekedeteidet”. „Aki győz, annak enni adok az élet fájáról...” (Jel 2,5.7) Mi csak Jézussal győzhettünk, mert legyőzte a bűn, a halál, a sátán hatalmát a kereszten. E földön „hitben járunk, nem látásban. (...) Ezért arra törekszünk, hogy... kedvesek legyünk neki. Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk Krisztus ítélőszéke elé, hogy mindenki megkapja, amit megérdemel...” (2Kor 5,7.9–10) Pállal vallja a reformáció népe Jézus második eljövételét várva: „...kegyelemből van üdvösségetek hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,8–9) Túróczy Zoltán egy írása címében is megvallja: számára Isten „csak kegyelem”. A nagytanács előtt Jézus nem tagadja: ő Krisztus, az Isten Fia! „De mostantól fogva ott ül majd az Emberfia a mindenható Isten jobbán.” (Lk 22,69) Pál a feltámadás rendjéről tanít az Úr igéjével, hogy ne legyünk tudatlanok az elhunytak felől. „Mert amint felhangzik... az Isten harsonája, maga az Úr fog aláállni...”, és először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk, és megmaradunk velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.” (1Thessz 4,16–17) Luther így bátorít: „A keresztyén ember számára nincs kedvesebb gondolat, mint hogy Istenben éljen. Tudja, hogy Ura jön; megváltást hoz. A hatalmas Bíró, aki minden halottat feltámaszt, testvérünk s pártfogónk lesz.” Akik már eljutottak az üdvbizonyosságra, s tudják: hol és kivel töltik az örökkévalóságot (lásd 1Jn 5,11–13), kérhetik: „Áldott Jézus, segíts minket erre, / Jöjj, és vígy át az örök életre, / Ahol örömben / Üdvözültekkel élünk a mennyben!” (EÉ 509,4) S vallják: „Az én Uram... magáévá tett, hogy egészen az övé legyek, az ő országában éljek... örök boldogságban!” (Kiskáté.)

■ GARAI ANDRÁS

PALACKPOSTA

Ne kirakatéletem, valódit!

Járom az adventi utcákat. Forgatag. Tolakodó, türelmetlen emberek. Szemük előtt egyetlen cél lebeg: minél gyorsabban beszerezni az összes kelléket karácsonyra, hogy meghitt legyen az ünnep. Én is meg-megállok. Keresek valamit, de magam sem tudom, hogy mit. Nézem a kirakatot. Az üvegen át mintha még fényesebbek lennének a karácsonyi díszek.

Ahogy állok ott, egyszer csak megpillantom saját magam tükörképét a kirakatban. Alig ismerem magamra. Ez lennék én? Zilált vagyok, táskák a szemem alatt, a hajam az égnei áll. Ki vagy te, tükörkép? Aztán ott, az utcán, a kirakat előtt belém nyilall: de régen is néztem szembe valódi önmagammal. Csak kirakat az életem. Azt mutatom magamból, amit szeretnék, hogy lássanak. De senki nem ismer valójában.

Igyekszem megfelelni mindenkinek. Talán éppen ez a baj, mert nem tudok nemet mondani. Másokra meg nem tudok a véleményem mellett határozottan kiállni. Talán az ilyenre mondják, hogy langyos. Nem akarok langyos lenni.

Az emberek kedvesnek, megbízhatónak látnak. Én viszont csak a kirakatban vagyok kedves. Magamban de sokszor más gondolkodom, mint hiszik! De én őszinte szeretnék lenni. Olyan sokszor csak az érdek áll a kapcsolataim mögött, pedig igazából másra sem vágyom, mint hogy valakiben megbízhassak.

Jó lenne változtatni valamit. Nem akarok kirakatéletem. Nem akarom, hogy egy üvegfal válasszon el mindíg az emberektől. Nem akarom, hogy olyan legyek, mint akinek az élete csak úgy futtában érdekes.

Most már tudom, hogy nem valamit, hanem valakit keresek. Valakit, aki kihoz a valódi életbe. Valakit, aki ismer. Úgy, ahogy vagyok. Valakit, aki előtt nem kell megíjaznom magam. Valakit, aki nem lát se többnek, se kevesebbnek, mint ami valójában vagyok. Valakit, aki mégis szeret.

Ekkor végre észreveszem, mit is nézek olyan erősen abban a kirakatban. Egy gurigamiból készült kis betlehemet. Ott van József és Mária. Ott vannak a pásztorok is. Még pár bárány is legel a papírfüvön. Középen pedig ott a jászol és benne egy parányi kisdéd. Papírból. Szép.

De rájövök, még szebb ez az egész a valóságban. Ő az! Jézust kerestem, és végül ő talált rám. Jézusnak akartam elpanaszolni keserűségemet, és ő már akkor hallgatott engem, amikor még bele sem kezdtem a mondanómba. Jézus értmi is megszületett, hogy elkezdhessem élni azt az életet, amely őszinte, amely tele van szeretettel, és amely nem langyos. Nekem tőle lesz fényes az ünnepem.

Megyek tovább az utamon. Már nem egyedül. És közben azt dúdolgom magamban: „Ajtódnál valaki megáll... / Ó, halld meg! / Bocsásd be Jézust! / Bocsásd be szíved ajtaján!”

■ KALINCSÁK BALÁZSNÉ VARGA KATALIN

Névjegy:
Kalincsak
Balázné
Varga
Katalin

Férjemmel együtt tizenharmadik éve a Nemescső–Meszlen–Acsád–Kőszegdorozslói Társult Evangelikus Egyházközség lelkészei vagyunk. A községi evangelikus szakképző iskola helyettes iskolalelkészeként is szolgálunk. Egy ikerpár anyukája vagyok hét éve. Nagyon fontos számomra a kicsik között végzett szolgálat. Kicsi pedig lehet gyerek, mások által jelentéktelennek titulált ember vagy akár gyülekezet is!

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Adventi összeköltözés

A Tamás-mise szervezőinek fóti lelkigyakorlata

► Két napra elutaztak otthonról, kiszabadultak a teleírt naptár fogságából, némították a telefonjukat, hogy egymásra és Istenre figyeljenek. A Tamás-misé szervező csapat tagjai a múlt hétvégét Fóton, az Evangelikus Kántorképző Intézetben közös lelkigyakorlattal töltötték. Tanulságos beszámolójukat közöljük az alábbiakban. (V. J.)

A Tamás-mise szervezőcsapata szeptemberben megújult energiákkal vágott neki az istentiszteletek szervezésének, állandó zenekarunk, a *Lift!* pedig a próbákba vetette bele magát ugyancsak nagy lelkesedéssel. Ezen mozgalmas időszak után ránk fért már a feltöltődés, amikor nemcsak azért találkozunk egymással, hogy a következő Tamás-mise részleteit megbeszéljük, kidolgozzuk, hanem azért, hogy együtt legyünk, megpihenjünk, megálljunk, és beszélgessünk egymással és Istenrel.

November végi fóti lelkigyakorlatunkon lehetőségünk adódott minderre: kiszakadhattunk mindennapi életünk lüktető forgatagából, szépen lelassulhattunk, elcsöndesedhettünk, ezáltal pedig sokkal könnyebben meghallhattuk Istenünk szelíd hangját.

A lelkigyakorlat keretét a reggeli és esti liturgikus áhitatok adták, amelyek után a felolvasott ígéről beszélgethettünk teljesen kötetlenül.

A szabadban megépíthettük életünk körét. Ezek nagyon őszinte, meghitt pillanatok voltak, úgy éreztem, mintha a társaim lelke ott pihene a szemem előtt, tapintható volt a szeretet, és ezek után a lehető legcsodálatosabb érzés volt áldást kérni az Istentől az ő életükre.

Erről részletesebben Dóri mesél:

– Szombat délelőtt kivonultunk a természetbe, kerestünk egy félreeső helyet, erdőszélt, tópartot, ahol minket sem zavarnak, és mi sem zavarunk senkit. Nagyon kíváncsi voltam a feladatra, hiszen nekem ez volt az első ilyen jellegű közösségi élményem. Egyszerűnek tűnt a feladat: úgynevezett „életkört” kellett építeni, amely alapján később áldást kértünk életünk aktuálisan fontos részeire, valamint együtt imádkoztunk.

Ez pontosabban azt jelentette, hogy meg kellett vizsgálni az életemet: honnan jövök, és hová tartok. Hogy mi az, ami most épp körülvesz, mi az, ami fontos. Vagy éppen hogy ki az. Ehhez az önvizsgálathoz gyűjthettem bármit – tobozt, kavicsokat, fát, levelet, botokat –, ami megfelelően szimbolizálja azt, amit később mondani akarok az életkörömről a többieknek.

Természetesen nem volt kötelező mindent megosztani a csoporttal, volt olyan tárgy, amelyről nem sokat beszéltem. Ez nagyon tetszett, mert szólhattam azokról, amik körül most az életem forog, de megmaradt a személyes – az Isten és köztem lévő – intimitás is.

Számomra tulajdonképpen nem az volt a lényeg, hogy mindenképpen jó szimbólumokat találjak – két eldobott kupakot hívtam segítségül elsősorban –, hanem az, hogy átgondoljam a dolgaimat. Eszembe jutott, hogy éppen advent első vasárnapja van, és nagyon megörültem, hogy pont most sikerült egy ilyen elcsöndesedős hétvégén részt vennem, mert mindig is fontosnak tartottam, hogy Krisztus születését megfelelően mély, magamba néző csendességgel várjam. Sajnos a világ nem erre buzdít minket a folyamatos médianyomással, de azt gondolom, hogy a tudatos elcsöndesedés és gondolkodás a saját életünkről személyes, határozott döntésünk kell, hogy legyen. Ezért ajánlom jó szívvel a fent ismertett meditációs módszert, amellyel közelebb vonhatjuk Istent az életünkbe.

Én biztosan ki fogom próbálni otthon is, belső térben, egyedül elcsöndesedve. Még jobb, ha közösség is van mögöttem, mert az, hogy meghallgatnak, és hogy utána mindannyian a fejemre teszik áldást osztó kezüket, hihetetlenül megerősítő és megható, igazi lelki élmény, amilyenben már nagyon régen nem volt részem.

Délután csapatépítő játék következett. Összeköltöttünk. Legalábbis gondolatban. A feladat részeként meg kellett közösen terveznünk és rajzolnunk azt a házat, amelyben közösen élnénk együtt. Izgalmas egy-két óra következett. Mivel nem volt meghatározva anyagi keret, a kreatív emberek képelete hamar szárnyra kapott, így lett a háromemeletes házunkban finn szauna dupla öltözővel, zuhanyzóval, jakuzzi medencével, komplett hangstúdióval, színpadunk, könyvtársarkunk, mosókonyhánk, konyhakertünk, teraszunk napozóágyakkal...

Számomra a legizgalmasabb a játékban az volt, ahogyan szépen kirajzolódott a csapatunk dina-

PELE DÓRA FELVÉTELEI

mikája: hogyan is működünk mi így együtt, ki mennyire erős egyéniség, ki hogyan viszi véghez, amit szeretne, ki az, aki csak a háttérben figyel, és így tovább. Nagyon hasznos volt ezeket leképezni, megbeszélni. Ahogy Dóri fogalmazott: a saját tulajdonságainkat a másik fényében is láthattuk.

Este egy gyönyörű vágóképekkel teletűzdelt, megindító filmet néztünk meg közösen, melynek címe: *Levelek Jákob tiszteletesnek*. Mindenkinek szeretettel ajánlom, aki szeretne advent idején elcsöndesedni, megnézni egy szép, kifejezetten nyugodt dinamikájú filmet a kegyelemről, a kegyelem elfogadásának nehézségéről, arról, hogyan lehetünk Isten eszközei mások életében, és miként lesznek eszközök mások a mi életünkben.

Vasárnap a lelkigyakorlat zárásaként a kántorképző egyik szobájának galériáján ültünk össze, beszélgettünk az Úr Jézus jeruzsálemi bevonulásának történetéről, majd úrvacsorát vettünk. Életem eddigi legbensőségesebb úrvacsorái között éltem át, amelynek legmeghatóbb pillanata az volt, amikor Krisztus véreinek vétele közben megszólalt a déli harangszó. Leírhatatlan érzés volt.

Most pedig a többiek gondolatai következnek arról, hogy miket éltek meg a lelkigyakorlaton, illetve hogy ki mit hozott haza Fótról.

D. A.: Én a karácsonyt onnan veszem észre, hogy már iszonyatosan fáradt vagyok. Mert ha nem akarok rossz kereszténynek tűnni, akkor minden adventi alkalmon, elcsöndesedésem, szeretetvendégségen és bibliaórán részt kellene vennem, amik mind azt a célt szolgálják, hogy meg tudjak állni karácsony előtt, rá tudjak hangolódni az ünnepre – csak ezek így együtt éppen az ellenkezőjéhez vezetnek: feszített, teli naptáram van, és pontosan a karácsonyra való lelki felkészülés marad ki...

Nekem ez a hétfőre arra volt jó, hogy legyen időm magamra – azáltal, hogy elmentem otthonról, kiszakadtam a naptáram fogságából, és volt negyvennyolc óráim, amikor a telefonom le volt némítva –, ezért sokkal jobban meg tudtam élni az Istennel való kapcsolatot. Azzal, hogy összecsomagoltam a táskámat, és elutaztam Fótra, nagyon átélhetővé vált számomra, hogy én most kiléptem az életpörgésből. Ettől az advent első napja olyan határkövé vált, amilyenné nem mindig szokott válni számomra: hogy most valami elkezdődik.

Számomra a Biblia melletti beszélgetések voltak nagyon jók. Ez sokkal több, mint amikor én egyedül leülök Bibliát olvasni. Mert egy csomó gondolat, amely az én fejemben született, azért lett, mert a többiek mondtak valamit, amiből bennem megfogalmazódott az a valami. És nekem nagyon fontos a liturgia, sokat ad, amikor pedig énekeljük, az különösen mélyen érint.

Mit viszek haza? A közösség élményét: a séttát, a közös együttlételem a többiekkel, az ige körüli beszélgetéseket, a B. Á.-tól tanult éneket, a közös úrvacsorát.

P. D.: Az ember néha félve jön el otthonról, hiszen mindenkinek megvan a saját rendszere. Én például hétfőn tudok pihenni. Ezt nyilván az ember félve adja fel. Én úgy jöttem el, hogy nem tudtam, mi lesz itt, ezelőtt sosem voltam még lelkigyakorlaton. Kicsit tartottam attól, hogy majd hazaesek vasárnap fáradtan, miközben nem tudtam kitakarítani sem a lakást, aztán kezdődik a munkahét, és kialvatlanul kezdek neki. De a lelki feltöltődés nagyon kell, az ember önma-

gától nehezen veszi rá magát az elmélyülésre. Örülök, hogy eljöttem, nagyon jólesett.

Eddig nem volt időm arra a közös szolgálat közben, hogy egymást jobban megismerjük. Én nehezen is nyílok meg, nekem kell egy bizonyos ismeretségi fok, hogy elkezdjek őszintén beszélni valakivel. Most jobban megismerhettem a többieket, a csapat is közelebb került egymáshoz. S. O.: Én sem voltam még sosem lelkigyakorlaton. Ez a hétfőre arra világított rá, hogy nem alkalmatlanul kell kapcsolatot teremteni az Istennel, a hálátat is mindennap meg kell fogalmazni. A házunkba pedig szívesen beköltöznék...

Aki szeretne egy estére kiszakadni a mindennapok sodrásából, megállni velünk együtt advent harmadik vasárnapján, azt várjuk a következő Tamás-misére december 14-én 18 órától az Evangelikus Egyetem Gyülekezetben (117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), ünnepeljen velünk! A mottó: „Most is! Most már! Most még!”

Mindenkit szeretettel várunk!

■ SZELI NOÉMI

„Büntiszéken”

T. a barátnőm. Szinte ugyanazon a napon költöztünk ugyanabba a világvégi falucskába. Rádásul mindketten egy idegen országból. Mégsem az idegenség érzése vagy az újdonság varázsa volt az, ami összehozott bennünket, hanem az óvodában nevelési céllal használt „büntiszék”, amelyen fiainknak gyakorta osztozniuk kellett. Mi pedig ennek a számomra vitatható pedagógiai módszernek a

– Én? Nem, bakker, én biztos nem. Arról ne is álmodj! Nem fogok templomba járni...

T. jobbnál jobb, „bakkerral” kezdődő ingatlanfejlesztési ötleteinek nemegyszer hasznát vettük, bár az apartmanos dolgot még egyik presbiteri ülésen sem mertem felvetni. T.-t viszont többször hívogattam alkalmainkra, de ő ezek elől udvariasan kitért.

– Hú, bakker, mikor Mózes azt mondta, hogy...

– Honnan tudod, hogy mit mondott Mózes?

– Hát... mondták a csajok. A Piroska és az Illus.

– Kik mondták? És mit mondtak Mózesről? És egyáltalán, mióta érdekel téged Mózes?

– Hát, a csajok mondták. Jönnek hozzám hetente kétszer, és magyarázzák a Szentírást.

– Öööö... Neked? A Szentírást?

– Tudod, hogy szívesen tanulok. Ez a Piroska és az Illus meg olyan jó fejek. Gyere el, ismerd meg őket!

– Engem nem érdekel a Piroska meg az Illuska, és jó lesz, ha te sem barátkozol velük!

– Na figyelj, bakker! Ezek jönnek, leülnek velem, és elmagyarázzák a Szentírást. És tudod, mit? Jól csinálják! Ez egy jó csapat! Mindenki teszi a dolgát! Nézd meg, mi van nálatok! Egyedül, ha megdöglesz, sem tudod megtölteni a gyönyörű templomodat. Jó, vagytok néhányan, akik guriztek, de ez csapatmunka! Bakker, nekem tetszik, amit csinálnak...

Vasárnap, amint a híveket vártam a templomban, és a még üres padosorokat pásztáztam, eszembe jutott egy piros pad a budapesti Bosnyák téren. A padon teológushallgatók ültek, köztük én is, és éppen megváltani készültünk a világot, mikor egy szeretett professzorunk odajött hozzánk. Először csak hagyta, hogy beszéljünk, aztán megszólalt:

– Gyerekek, gyerekek, nem lesz ez így jó! Higgyétek el, a népegyház sokáig már nem tartható fenn. Kis gyülekezetek, családis közösségek lesznek majd a nagyközből. És azok is csak akkor maradnak fenn, ha a Szentírás üzenete kerül újra a központba.

A templompadban ülve néhány pillanatig olyan volt, mintha a „büntiszéken” foglalnék helyet. És T.-re, aztán meg az áldott emléktű professzor úrra gondolva újra meg újra a motoszkaát a fejemben: „Bakker, igazuk volt...”

■ HEINRICHES ESZTER

következtében legtöbbször együtt foglaltunk helyet a „büntiszülők” „büntipadján”.

T. gyakorlati és szépérzékkel megáldott nő, Bécs egyik keresett designere. Naponta ingázik a világvégi falu és a világváros között. Mindezt mosolyogva, derűsen és elegánsan teszi. Eleganciáján csak akkor esik némi csorba, amikor „megmondogat”. Igen, ő az a fajta nő, akinek igencsak felvágta a nyelvét. Persze amit mond, az nem bántó, de roppant direkt.

Egyszer óriási templomunk tetejét bámulva megkérdezte:

– Bakker, miért nem csináltak apartmanokat a templom padlásán? Annyi hely lenne. Errefelé nincsenek kiadhatatlan albérletek...

Amikor hívogattam, hogy vegye szemügyre kicsit jobban az alsó szintet is, mondjuk, egy vasárnap délelőttön, mindig tiltakozott.

Egyik vasárnap mégis belibegett a templomba. Elegáns volt és kíváncsi. Az istentisztelet után nekem szegezte a kérdést.

– Bakker, ezek hol vannak? Rohadt kevesen voltak.

(Pedig nem is... legalább negyvenen voltunk.)

Néhány héttel az említett istentisztelet után gombáznai mentünk. Mikor hazafelé indulva üres kosarainkat pakoltuk az autó csomagtartójába, megkérdezte tőlem:

– Mit szólsz a J. T. egyház tanításához?

– Hááát...

Mielőtt valami értelmes választ kinyögtém volna, jött a következő kérdés:

– Ti is a Szentírást olvassátok? Azt a Szentírást...?

– Persze, de mi legtöbbször Bibliának nevezzük.

Hatékony vezetés a változások közepette

Bizonyos emberek a változás minden fajtájától idegenkednek. Számukra a meglévő állapotot, a status quo biztonságát elhagyni nagyon aggasztó. Számomra a változás jó – egészen addig, amíg a saját feltételeim szerint alakulnak a dolgok. Azonban a legtöbbünkhez hasonlóan én is ódzkodom ezektől a fordulatoktól, ha a fejleményekre, a következményekre nincs semmilyen befolyásom.

Az úgynevezett „baby boom generáció” (az 1946–1964 között születettek – a ford. megjegyzése) idős tagjaként a társadalmunkban zajló változások jelenlegi üteme folyamatosan lenyűgöz. Nemrég egy műszaki áruházban voltam, és azt figyeltem, hogy a technológia milyen nagy mértékben befolyásolja a zene és a filmek piacát. Úgy tűnik, az on-line információáramlás mindent megváltoztatott.

Ez azonban csupán egy apró példa. Gyakorlatilag minden üzletág érzékeli a társadalmi és a technológiai változások hatását, egészen a különféle áruk és szolgáltatások értékesítéséig. Mindez nehéz feladatok elé állítja a vezetőket, akiknek időben és hatékonyan kell életbe léptetniük a szükséges változtatásokat.

A *Vezetési leckék Jézustól (Leadership Lessons of Jesus)* című könyv

szerzői, *Bob Briner* és *Ray Pritchard* a következőt mondják: „A vezetésnél arra van szükség, hogy a régi összefüggésében értsük meg az újat... A vezetőnek tudnia kell, hogy éppen mi történik. Világossá kell tennie azt is, hogy az új miért jobb. Az igazán innovatív vezetőket mindig kifogásolják a régi utak védelmezői.”

Emlékszem, amikor a nyolcvanas évek közepén egy jó barátomtól megkaptam az első számítógépet a munkámhoz. Egy nap *Albert*, aki egy számítógéppel kereskedő cég tulajdonosa, megkérdezte: „Bob, van neked számítógéped?” Amikor mondtam neki, hogy nincs, azt gondoltam magamban: „Miért is lenne? Hiszen az elektromos írógépem is tökéletesen működik!” Barátom azonban ragaszkodott az elképzeléséhez, és küldött nekem egy használt Macintosht.

Az a gép reménytelenül őskori volt a mai készülékekhez képest, de abban az időben mint írónak és szerkesztőnek forradalmasította a munkámat. Megváltoztatta az életemet. Szerencsére a barátom meggyőződött arról, hogy vessem bele magam a számítógépes technológia akkor még új világába.

Annak ellenére, hogy évezredekkel ezelőtt íródott, a Biblia valójában

a változásokról – társadalmi és spirituális változásokról – szóló könyv. Íme, néhány alapelv, amely ebben a kérdésben kiolvasható belőle, és amely a változások kezelését szemlélteti.

Tudd, hogy mi történik! A jó vezető nem csupán a jelenre és a lényegre koncentrál, hanem számba veszi a jövőben várható eseményeket és az ezekre adott lehetséges reakciókat is. A nagy bizonytalanság idején az ősi izraeliták készek voltak Issakár fiaikhoz fordulni, „*akik felismerték az alkalmas időt, és tudták, mit kell tennie Izraelnek*” (1Krn 12,33)

Mutass követendő példát! Évekkel ezelőtt az egyik főnököm gyakran mondta: „Soha nem kérnék senkit olyanra, amit én magam nem lennék hajlandó megtenni.” Tehát egy változásnál a munkatársak valószínű kedvezőbbben fognak reagálni, ha azt látják, hogy a vezetőjük irányítja a változtatás folyamatát. „*Amit tanultatok és átvettetek, hallottatok és láttatok is tőlem, azt tegyétek...*” (Fil 4,9)

Kérj visszajelzést, hogy a változtatások végrehajtása hatékony legyen! Ha nem kérünk javaslatokat, véleményeket, és úgy változtatunk, az katasztrofális lehet, de legalábbis akadályozhatja a változási folyamatot. „*Vezetés nélkül elbukik a nép, de segítséget jelent, ha sok a tanácsadó.*” (Péld 11,14)

■ ROBERT J. TAMASY
Forrás: Monday Manna

HIRDETÉS

A Luther Kiadó ünnepi nyitva tartása

December 1. és 23. között hétfőtől péntekig 9 és 18 óra, december 13-án, szombaton 9 és 18 óra, december 20-án, szombaton 9 és 13 óra között. 2014. december 24-től 2015. január 18-ig zárva tartunk.

Kiadványaink megrendelhetők: kiado@lutheran.hu
Megvásárolhatók: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Felhívjuk tisztelt vásárlóink figyelmét, hogy könyvesboltunk január 1-jétől elköltözik!

Üzletünk új címe: 1081 Budapest, Kiss József u. 2/a
Leltár utáni nyitás: 2015. január 19-én, hétfőn.
Megrendeléseket január 19-től tudunk teljesíteni.
Megértésüket köszönjük!
Könyveinket a leltározás ideje alatt megvásárolhatja a Huszár Gál könyvesboltban (1052 Budapest, Deák tér 4.).

„Jer, tárjunk ajtót!” – Adventi közös éneklés Kőbányán

Advent második vasárnapján közös énekléssel készülünk karácsony ünnepére. Ökumenikus programunk december 7-én 17 órakor kezdődik a budapest-kőbányai evangélikus templomban. Szeretettel várunk mindenkit, aki énekelni szeret, és várjuk azokat is, akik hallgatni szeretnek, hogy mások énekeljen.

Adventi vespera a zuglói evangélikus templomban

December 11-én, csütörtökön este 18 órakor a *Gyülekezeti liturgikus könyv* alapján énekelte adventi vesperán vehetünk részt a zuglói templomban. A liturgiában közreműködnek az Evangélikus Hittudományi Egyetem kántor szakának oktatói és hallgatói, az Evangélikus Hittudományi Egyetem énekkara, valamint liturgikusének-szemináriuma *dr. Kinczler Zsuzsanna* és *dr. Finta Gergely* vezényletével.

Az egyetemes keresztyén gyökerekre visszavezethető liturgikus forma, a vespera gerincét a közös szoltározás alkotja, amely segít Istenre figyelni, kiemelni egyéni gondolatainkból, és egyéni érzéseinket összehangolja a megváltott gyülekezet imádságával. A közös éneklésbe – legyen akár jól ismert gyülekezeti ének vagy liturgikus tétel – mindannyian bekapcsolódhatunk.

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium épületének energetikai korszerűsítése

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium több mint 84 millió forintot nyert az *Új Széchenyi terv Környezet és energia operatív program* keretében. A támogatás lehetővé tette a Deák Téri Evangélikus Gimnázium épületének utólagos külső hőszigetelését, külső nyílászáróinak felújítását, cseréjét, fűtési és használatimelegvíz-rendszerének korszerűsítését, valamint világítás-korszerűsítését. Az épület energetikai tényezői már nem feleltek meg, fűtési és használatimelegvíz-rendszere nem tett eleget a kor elvárásainak, nyílászárói és fényforrásai mára elavulttá váltak.

A most befejeződött projekt keretében sor került a padlásfödém utólagos hőszigetelésére, valamint a külső nyílászárók felújítására, cseréjére. A fűtési rendszert kondenzációs gázkazánok telepítésével és acélmelez lapradiátorok felszerelésével tették korszerűvé és energiatakarékosabbá. Továbbá a régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélték.

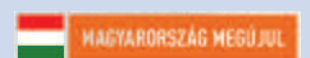
A projekt elsődleges célcsoportja a Deák Téri Evangélikus Gimnázium valamennyi tanulója és dolgozója. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Deák Téri Evangélikus Gimnázium
1052 Budapest, Sütő utca 1.

deakteri.hu
ujszecsenyiterv.gov.hu

Horváth Barna református esperes *Emlékezni tilos* című életrajzi kötetét november 26-án mutatták be Budapesten, a Ráday Kollégiumban. A könyvet *Tőkész László* történész mutatta be. A szerkesztő, *Horváth Barnabás Dávid* köszönte meg a könyv elkészítésében közreműködők munkáját.

A Fóti Evangélikus Egyházközség épületének energetikai korszerűsítése

A Fóti Evangélikus Egyházközség több mint 11 millió forintot nyert az Új Széchenyi terv Környezet és energia operatív program keretében. A támogatás lehetővé tette a Fóti Evangélikus Egyházközség épületének utólagos külső hőszigetelését, fűtési és használatimelegvíz-rendszerének korszerűsítését, világítás-korszerűsítését, napkollektoros és napelemes rendszerek telepítését.

Az épület energetikai tényezői már nem feleltek meg, fűtési és használatimelegvíz-rendszere nem tett eleget a kor elvárásainak, fényforrásai mára elavulttá váltak.

A most befejeződött projekt keretében sor került a falak utólagos hőszigetelésére. A fűtési rendszert kondenzációs gázkazán telepítésével és acélmelez lapradiátorok felszerelésével tették korszerűvé és energiatakarékosra. A használatimelegvíz-rendszert teljesen felújították, napkollektorokkal segítve működését. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélték. Továbbá telepítettek egy hálózatra visszatápláló napelemes rendszert is.

A projekt elsődleges célcsoportja a Fóti Evangélikus Egyházközség valamennyi dolgozója és gyülekezeti tagja. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Fóti Evangélikus Egyházközség
2151 Fóti, Petőfi utca 1.

for.lutheran.hu
ujszechenyiterv.gov.hu

Új épület a családbarát Oltalomnak

▶ Átadták az Oltalom Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthonának új épületét Nyíregyházán, a Rezeda utcában. A létesítmény az Európai Regionális Fejlesztési Alap finanszírozásával, a *Társadalmi infrastruktúra operatív program* keretében valósult meg. A korábbi, anyavőnök nevezett, rossz körülmények között működő intézmény ezzel korszerű feltételek közé került, az eddigi harminchat férőhely további négyvel gyarapodott: krízishelyzetben lévők azonnali befogadását teszi lehetővé.

A november 27-én átadott új otthonban az ellátottak köre is bővül, az anyák és gyermekeik mellett ezentúl az édesapák elhelyezésére is lehetőség nyílik. A *Családbarát Oltalom* el-

héz helyzetében, nyomorúságában ide megérkezik, átélheti a szabadság csodáját – mutatott rá, és hálát adott azokért, akik a kilátástalanságból itt majd menedéket találnak.

Laborczi Géza bemutatta – amolyan „modern Nőé bárkájaként” jellemezve – a projektet, majd Györfi Mihály, az igazgatótanács elnöke emlékéremet, emléklapot nyújtott át mindazoknak, akik részt vettek a pályázat elkészítésében, kivitelezésében, a tervezésben, építésben, a szakmai program kidolgozásában. Krámer György köszöntőt mondott – immár a fenntartó képviselőjében –, és átadta az országos iroda diakóniai osztályának ajándékát. Mindezek után Roszik Gábor evangélikus lelkész, az első ilyen jellegű, Gödöllőn létrehozott hazai

nevezésű projekt építési és szakmai megvalósítására 278,9 millió forintot nyert a Magyarországi Evangélikus Egyház Oltalom Szeretetszolgálat. A nemzetiszínű szalag átvágása, a kulcsátadás és a bevonulás után a korszerű és nagyon szép épület emeleti – talán később majd társalgónak szánt – közösségi terében került sor a szentelési istentiszteletre.

Krámer György, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájának igazgatója igehirdetésében (Ézs 25,4 alapján) feltette a kérdést: mit ünneplünk e valóban nívós és korszerű intézmény avatásakor, hisz az otthontalanság nyomorúsága ettől még jelen van a világban. Ám aki ne-

Krámer György azért imádkozott a nyíregyházi intézményszentelésen, hogy a szükségét szenvedők itt ne hivatalnokokkal találkozzanak, és a munkatársak hozzáértésén és szeretetén kívül Isten gondviselését is érzékeljék.

Az Oltalom Szeretetszolgálat igazgatótanácsának ünnepi ülésén Laborczi Géza, az intézmény igazgató lelkésze felolvasta Czibere Károlynak az ez alkalomra írt köszöntő levelét. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára ugyanis váratlan hivatali kötelezettsége miatt kénytelen volt lemondani a személyes megjelenést.

intézmény megalapítója kívánt áldást az itteni szolgálatra.

A Családok Átmeneti Otthona reménység szerint néhány nap múlva benépesül: az itt dolgozók Daskóné Sós Anita részlegvezetővel az élen abban reménykednek, hogy napokon belül megérkezik a működési engedély, és megkezdődhet a költözés. Akkor végre búcsút inthetnek annak a Csillag utcai épületnek, amely egyébként Nyíregyháza első kisdédóvójaként írta be magát a helytörténetbe, de az utóbbi években nagy kihívást jelentett a szakhatóságok jóindulatát megnyerni a fenntartásához.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET
▶ *Evangelikus.hu*

Istentiszteleti rend • 2014. december 7.

Advent 2. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Róm 15,4–13; Ézs 63,15–16(17–19a)19b; 64,1–3. Textus: Lk 21,25–36. Énekek: 142/804., 133.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hívősvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., szuplikáció) Barcsik Zoltán teológushallgató; du. 5. (úrv., családi, szuplikáció) Barcsik Zoltán teológushallgató; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Horváth-Hegy Olivér; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV., Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovzky Éva; du. 6. Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; de. negyed 12. Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Kulcsár Márton János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő u. 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

Istentiszteleti rend • 2014. december 8.

XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3. du. fél 8. hétindító istentisztelet.

Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

EVANGELIKUS.HU

Karácsony valódi fénye

► Az evangélikus hagyomány szerint a karácsonyfa-állítás szokásának kialakulását maga **Luther Márton** alapozta meg, aki egy téli estén sétálva megpillantott egy fenyőfát, amint átszűrődött rajta a csillagok ragyogó fénye. Ez a látvány annyira megragadta, hogy szerette volna a családját is megajándékozni az élménnyel, ezért hazavitt egy kisebb fenyőfácskát vagy -gallyat...

Hogy a fenti történetnek mennyi a valóság alapja, nem tudhatjuk pontosan, mindenesetre általánosan elfogadott tény, hogy a karácsonyfa-állítás szokása német protestáns körökből kiindulva terjedt el világszerte.

A szokás terjedésében nagy szerepe volt egy-egy képnek, művészi ábrázolásnak. Egy nyomtatás hatására – amely 1848-ban jelent meg a világ első képes hetilapjában, a *The London Illustrated*-ben, és *Viktória* királynőt, illetve családját ábrázolja egy karácsonyfa körül – széles körben „másolni” kezdték a királyi család szokását a birodalomban, sőt hamarosan átterjedt a tengerentúltra is. (Ebben az időszakban készült az a metszet is, amely *Luther* és családját ábrázolja egy feldíszített fenyő körül.) Sok párhuzamot találhatunk már a 19–20. század fordulóján készült festmények alapján az akkori és a mostani szokások között. Például *Franz Skarbina* német festő több mint százhusz évvel ezelőtt a berlini karácsonyi vásárról készült festménye akár egy mai nagyvárosi adventi forgatógót is ábrázolhatna.

A karácsonyfa díszítésének és a karácsonyi hangulatnak mindig is fon-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

tos eleme volt a fény. Az elmúlt évtizedek folyamán azonban a csillagok ragyogását szimbolizáló gyertyákat felváltották az elektromos fényfüzerek – még gyertyalángra emlékeztető alakú – kis lámpácskái (ha egy kiégett közülük, egyesével mindet végig kellett próbálni).

A füzerek aztán a szobai karácsonyfákról lassan felkúsztak a kerti fenyőkre, az utcai fákra, az ablakokba, végül egész házfalakat fontak körbe „lecsorgó” fényeikkel. (Ezért egyre korszerűbb, biztonságosabb és nem utolsósorban energiatakarékosabb izzókat fejlesztettek ki, így a megfelelő égősor kiválasztása fontos és nem is olyan egyszerű feladat!)

November végétől a kisebb-nagyobb városok terei, utcái, üzleteinek

kirakatai fényárban úsznak, házfalakra festett fényjátékokkal kápráztatják el a járókelőket. Szinte már befogadni sem tudjuk a fények, ízek, illatok kusza kavalkádját.

Mégis mintha éppen a lényege nem találnánk ebben a nagy forgatagban. A csendes adventi várakozás helyett stresszes készülődésbe hajszoljuk magunkat, hogy igazán felejthetetlené tegyük a várva várt ünnepet. Pedig *aki* miatt felejthetlenné válik az ünnep, mindenféle külső híján érkezett a betlehemi istállóba, talán csak egy kis mécses pislákol a jászol mellett.

A betlehemi Születés-templomban égő örökmécses szüntelenül hirdeti a világ világosságának megérkezését. Ezt az örömhírt adja át a világ cserkészjeinek összefogását célul tűző, 1990-es években indult mozgalom, a betlehemi láng szétosztása. Idén december 13-án érkezik a békeláng Betlehemből Bécsbe, a gumpendorfi protestáns templomba, ahonnan az ökumenikus istentiszteletet követően hazánkba is útnak indul a Magyar Cserkészszövetség tagjainak jóvoltából.

Ha ez a betlehemi láng nem jut is el mindnyájunk otthonába, egy kis mécses mi magunk is gyújthatunk esténként, és a lázas rohanásból kiszakadva átélhetjük *Ady Endre* versének ma is időszerű sorait: „És megvakultak / Hiú semeim. Meghalt ifjúságom, / De őt, a fényt, nagyszerűt, / Mindörökké látom.”

■ JCsCs

Liturgiai reform Norvégiában

Interjú Olav Gading evangélikus püspökhelytessel

► A norvégiai Møre Egyházkerület küldöttként tárgyalt Magyarországon nemrégiben **Olav Gading** püspökhelyettes a Norvég és a Magyarországi Evangélikus Egyház kapcsolatainak szorosabbra fonásáról. A norvég evangélikus liturgiai reformról espereseink előtt november 18-án Budapesten tartott előadása után szólaltatta meg őt az *Evangélikus.hu*. Az alábbiakban részleteket közlünk az interjúból, amelyet teljes terjedelmében az *Evangélikus.hu* honlapon olvashatnak.

– Mit gondol, a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplése terén hogyan tudnánk együttműködni?

– Az az érzésem, hogy a kisebbségi egyházak ezt az évfordulót sokkal komolyabban veszik, mint mi, akik többségben vagyunk lutheránusok. Sokkal több programot hallottam itt, önöknél erre vonatkozóan, mint amennyi lépést mi az egyházunkban eddig tettünk.

El kell, hogy mondjam, rendkívül inspirált engem az önök gazdag ötlettára, és közelebb érzem most magamhoz azt az érzést, milyen is az, ha az ember evangélikus.

Fabiny püspök úr levetítette nekem a Luther-rajzfilm első részét; azt hiszem, hogy jó lenne, ha Norvégiában is bemutatnánk. Akár felirattal, akár szinkronnal, de mindenképpen rendkívüli anyag lehetne a mi gyülekezeteink számára is.

– Előadásában a norvég liturgiai reformról számolt be espereseinknek. Norvégiához hasonlóan nálunk is lezajlott egy reform, több-kevesebb sikerrel. Hogyan látja, mi lehet egy liturgiai reform bukta?

– Nálunk a gondok alapvetően a tesztidőszakra tehetők, 2003 és 2008 közé. Akkor a legtöbb gyülekezetben javaslatokat fogalmaztak meg arra vonatkozóan, melyik liturgiai részt tartották jónak, melyiket nem. Ebből parázs viták születtek. Ekkor magam is több gyülekezeti tagot és lelkészt megkérdeztem arról, mi a véleményük.

Az volt a tapasztalatom, hogy akik támogatják a reformot, azok maguk is sokat foglalkoztak vele, és időt szántak rá. Akik viszont elutasították, sokszor azért tették ezt, mert nem vették a fáradságot arra, hogy elmélyedjenek a liturgiában, és az alkalomhoz megfelelő imádságot vagy bűnvallást válasszanak.

A javaslatokat 2009-ig gyűjtötték össze, majd kiértékeltek. Ez sok gyülekezet számára rendkívül kreatív időszak volt. Minél többet változtattak az istentiszteleten vasárnapról vasárnapra, annál több pozitív változást éltek át maguk a gyülekezetek is.

A legfontosabb lépés az volt, hogy egyre több ember lett az istentisztelet aktív részesévé, és többen vállaltak benne szerepet. Ezáltal egyre jobban magukénak érezték az alkalmat. Nem csak a lelkésznek kell az oltár előtt állnia és felolvasnia egy részt a Bibliából vagy

imádkoznia. Ezt meg tudja tenni egy laikus gyülekezeti tag is.

Aztán az emberek elkezdtek ezekről a személyes élményeiről beszélni az üzletben, az óvodában, az iskolában, a munkahelyükön. Hívták egymást: „Gyere el a templomba, mert a szomszédunk fog imádságot olvasni vasárnap az istentiszteleten.” Így egyre többen lettek kíváncsiak a megváltozott istentiszteleti rendre.

Új zenei részek is bekerültek a liturgiába. Egyesek számára ezekből túl sok lett. Vigyázni kellett, hogy a változtatásokat csak fokról fokra, ne egyszerre vezessük be.

Az új liturgiát most már bevezették, mindenki használja, a gyülekezeteknek azonban szabadságuk van arra nézve, hogy többet vagy kevesebbet használnak belőle alkalmakon...

A liturgiai reformnak túl kell mutatnia a katolicizmuson. Vissza kell mennünk a reformáció elé, sőt még az elé is, hogy az ortodox vagy a katolikus egyházak létrejöttek.

Tény, hogy a különböző helyzetekből, felekezeti háttérből érkezett gyülekezeti tagok sokszor nyitottabbak arra, hogy megvizsgálják a különböző tradíciókat, mint gondolnánk, és nyitottabbak arra is, hogy ezeket átvegyék és gyakorolják. Nekünk, egyháziaknak sok előtétletünk van. De rengeteg mindent tanulhatunk mások tradíciójából is.

Én személy szerint úgy vélem, hogy nekünk, lutheránusoknak sok fontos dolgunk van, amelyet az ökumené számára kézzelfoghatóvá tehetünk. Az ige hirdetés központi szerepe, az evangélium hirdetése az, amelyet újra a keresztény tradíció részévé tehetünk. Ezzel egy időben pedig a katolikus és ortodox tradíció megmutathatja nekünk, hogy az úrvacsorai közösség hogyan válhat újra fontossá a számunkra.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

EVÉL&LEVÉL

Jónak lenni nem feltétlenül jó

Semmiképpen sem akarom elvitatni vagy lebecsülni azokat az eredményeket, melyeket a „jónak lenni jó” mozgalom elért. Rengeteg emberen segítettek, és sokakban felébresztették a bajbajutottak iránti felelősség érzetét. Remélhetőleg egyre többen felismerik, hogy a jótékony, a társadalom peremére jutottak megsegítése nemcsak a szegényekért van, hanem mindnyájunknak érdeke.

A jótékony nem új jelenség, amelyet a mai, szabad versenyen alapuló gazdaság igazságtalanságai hoztak létre. Minden vallásban alapvető fogalom az alamizna, a szegények segítése Istentől rendelt cselekedet (5Móz 15,17). Ennek veszélyeire azonban már Jézus is felhívta a figyelmet (Mt 6,1–4).

Az emberek előtti dicsekedés mellett a veszélyt az is jelenti, hogy az ember megnyugtatja magát: megvettem, amit tudtam. A többi nem rám tartozik.

A legnagyobb baj az, hogy az adakozás csak a látható sebeket kezeli, a betegséget nem. Szegények természetesen mindig voltak és lesznek, az viszont egyáltalán nem mindegy, hogy mi okozza a szegénységet, és hányan vannak a nyomorban élők.

Ismert mondás, hogy az éhezőnek ne halat adj, hanem hálót, hogy tudjon magának halat fogni. A gond ma csak az, hogy ha van is hálója valakinek, és tudna is halászni, nem jut oda a vízhez, vagy ha fogott is halat, azon mások gazdagodnak meg, olyanok, akik nem is fáradtak a hálójával.

Igaz az, hogy jobb a közmunka, mint ha az ember tétlenül üldögél az aluljáróban vagy a kocsmában, de egy sóprúval vagy lapáttal sohasem tud oda eljutni, hogy magának emberhez méltó életkörülményeket teremtsen.

A jótékony veszélye az, hogy elfelejteti velünk, hogy hol van az igazi probléma.

Közeledik a karácsony, ilyenkor mindenki igyekszik másoknak örömet szerezni, pénztárcáink is hamarabb nyílnak meg a kinyújtott kezek felé, de ne felejtsük, hogy a megoldás nem itt van. Ha nem teszünk valamit a bajok okának megváltoztatásáért, akkor a gazdagok egyre gazdagabbak lesznek, a szegények és ingyenebédért sorban állók pedig egyre többen.

■ SZILAS ATTILA nyugalmazott evangélikus lelkész (Várpalota)

HIRDETÉSEK

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió Kohéziós Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE
SZÉCHENYI 2020

2014. 11. 25.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium épületeinek energetikai korszerűsítése

Az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium több mint 270 millió forintot nyert az *Új Széchenyi terv Környezet és energia operatív program* keretében. A támogatás lehetővé teszi az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium épületeinek utólagos külső hőszigetelését, külső nyílászáróinak cseréjét, fűtési, használatimelegvíz- és szellőzőrendszerének korszerűsítését, világítás-korszerűsítését, valamint napkollektoros és napelemes rendszerek telepítését.

Az épületek energetikai tényezői már nem megfelelőek, fűtési és használatimelegvíz-rendszerük nem tesz eleget a kor elvárásainak, nyílászárók és fényforrásaik mára elavulttá váltak. A beruházásnak köszönhetően a kedvezőtlen hőtechnikai adottságokkal, korszerűtlen elektromos hálózattal és magas alapenergiahordozó-fogyasztással rendelkező épületek komplex energetikai fejlesztésére kerül sor, megújuló energiaforrások bevonásával.

A most kezdődő projekt keretében napelemes rendszert építenek ki, a fűtés- és használatimelegvíz-rendszert pedig teljesen felújítják, napkollektorokkal segítve a működését. A kollégium épületében megújulóenergia-alapú faelgázosító kazán telepítése is megvalósul, továbbá a meglévő konyhai szellőzőrendszert is korszerűsítik. Sor kerül a falak utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélik.

A projekt elsődleges célcsoportja az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium valamennyi tanulója, lakója és dolgozója. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

További információ kérhető:

Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium
9730 Kőszeg, Árpád tér 1.
igazgato@teki.sulinet.hu,
teki.sulinet.hu

Hálásan köszönjük azoknak, akik a 2013. évről készített személyijövedelemadó-bevallásukban 1%-os felajánlást tettek a Kelenföldi Evangélikus Templomépítő Alapítvány részére, melynek alapján a NAV 230 791 forintot utalt át. Ezt az összeget a hátrányos helyzetűek segítésére, egyházi épületek karbantartására használtuk.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Ordass Lajos-könyv új kiadásban

Immár negyedik kiadásban jelentettük meg – a Harmat Kiadóval közösen – *Ordass Lajos Útravaló az év minden napjára* című áhítatoskönyvét. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (Budapest VIII. ker., Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (V. ker., Deák tér 4.). Ára 2500 forint; legalább öt példány közvetlen megrendelése esetén 20% kedvezményt adunk.

Zászkaliczky Pál (Ordass Lajos Alapítvány)

Új helyszínen az istentiszteletek

A józsefvárosi evangélikus gyülekezet istentiszteleti rendje december 30-tól megváltozik. Egyházunk Üllői út 24. alatti székházának felújítása miatt az istentiszteletek a Karácsony Sándor utcába, a Mandák Mária Evangélikus Gyülekezeti Házba költöznek, és az új esztendő első vasárnapjától délelőtt 10 órakor kezdődnek, egyelőre határozatlan ideig, de minimum két évig.

Előadás Kelenföldön

A kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácstermében (1114 Budapest, Bocskai út 10.) december 13-án, szombaton 16.30-kor kezdődő szeretetvendégségen *Maklár Ákos* görögkatolikus pap, budai parókus tart előadást *Kik is valójában a görögkatolikus vagy keleti katolikus keresztények? Ők hogyan várják a karácsonyt?* címmel. Minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várunk.

Taizé-ima és énekegyüttlét

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb december 9-én, 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: gyertyafeny.lutheran.hu

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 7.)

Pál írja Timóteusnak: Eszembe jutott ugyanis a benned élő, képmutatás nélküli hit, amely először nagyanyádban, Lóiszbán és anyádban, Eunikében lakott, de meg vagyok győződve arról, hogy benned is megvan. 2Tim 1,5 (5Móz 32,7; Lk 21,25–33; Jak 5,7–8; Zsolt 1) Testvérem, vajon benned is megvan? Engedd az Úrnak, hogy megvizsgáljon, és tükröt tartson eléd. Ha benned is megvan, mint Timóteusban, Lóiszbán, Eunikében és Pálban, akkor legyen hála az Úrnak! Ha pedig nincs, akkor engedd Istennek, hogy formáljon! Az Úr látja és tudja, hogyan állsz hitéletben. A képmutatás nélküli hitélet pedig nem megjátszott, nem erőltetett, hanem belülről fakadó, őszinte megnyilatkozása a krisztusi léleknek.

Hétfő (december 8.)

Mert mindaz, aki kér, kap; aki keres, talál; és aki zörget, annak megnyitják. Lk 11,10 (2Krn 15,2; Zsid 6,9–12; Ézs 11,1–10) Van, aki azt mondja: kérttem, és mégsem kaptam, kerestem, és mégsem találtam. Mások pedig lelkesen és örömmel osztják meg tapasztalatukat, hogy kérték az Atyát, és megadta nekik, kerestek, és találtak. Jézus imádkozni tanította tanítványait, akik látták, hogy Jézus tud imádkozni az Atyához, nekik pedig nem ment ez a dolog. Ha a tanítványokat tanítania kellett Jézusnak imádkozni, velünk sincs ez másképp. Urunk, taníts minket helyesen kérni, keresni és jó helyen zörgetni. Taníts minket imádkozni!

Kedd (december 9.)

Isten előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által. Ef 1,5 (Jer 31,3b; Jel 2,12–17; Ézs 12,1–6) Isten nem mondott le az emberről! „Az alkotás kész, az alkotó pihen” felfogással ellentétben a Szentírás azt mondja, hogy Istennek előre elkészített üdvterve van Jézus Krisztus által az emberiség számára. Mindenkinek, aki hisz a Fiúban, örök élete van. Isten készített egy utat magához az embernek. Ez az út Jézus. Aki Jézust ismeri és beengedi életébe, az rajta keresztül az Atya gyermeke is lesz. Az Isten által felkínált legrágább, de sokak számára kibontatlan ajándék ez a földi létben. Te elfogadtad-e már Istennek ezt a legrágább ajándékát?

Szerda (december 10.)

Anániás... rátette kezét, és ezt mondta: „Atyámfia, Saul, az Úr küldött engem, az a Jézus, aki megjelent neked az úton, amelyen jöttél, és azért küldött, hogy újra láss, és megtelj Szentlélekkel.” ApCsel 9,17 (2Kor 20,5; Jel 2,1–7; Ézs 14,1–23) Bibliát olvasó emberek számára jól ismert Saul megtéréseinek története. Saul teljesen megváltozott, egészen más emberré lett, mert Jézussal találkozott. Akit ő eddig halottnak vélt, egyszer csak megjelent neki, és teljesen megváltoztatta az életét. Nem mindenkinek az életébe lép be Jézus ilyen különös módon, mint Saul-Pálnak. De hogy be szeretne lépni az ember életébe, az egészen bizonyos. Ahol pedig már befogadták, ott feladatot, küldetést bíz az emberre, mint ahogyan ezt tette Anániással és Pállal is. Téged az Úr hív még mindig magához, vagy küld, hogy vidd a jó hírt másoknak?

Csütörtök (december 11.)

Jézus ekkor odahívta tanítványait, és így szólt: „Szánakozom a sokaságon, mert már három napja velem vannak, és nincs mit emniük; éhesen pedig nem akarom őket elbocsátani, nehogy kidőljenek az úton.” Mt 15,32 (2Móz 16,11–12; 2Kor 5,1–10; Ézs 24,1–23) A négyezer ember megvendéglésekor a tanítványok hét kenyert és kevés halat tettek le Jézus elé. A végén mindenki jóllakott, sőt hét kosár maradékot szedtek össze. Nemhogy elég, de több lett, mint amennyire szükség volt. Olyan sokan nélkülöznek ebben a világban. Jézus pedig szánakozik a nélkülözőkön. Ezért hívja magához mai tanítványait, és bízza meg őket feladattal: azt a keveset, amitek van, adjátok nekem, én megáldom, és jut mindenkinek bőségesen. Mert az Úr kezében a kevés sokká lesz!

Péntek (december 12.)

Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban. Fil 4,7 (Zsolt 91,4; Lk 22,66–71; Ézs 25,1–9) Istentiszteleteken halljuk ezt a mondatot hétről hétre, amely megnyugtató, felemelő, bátorító, helyre tesz. Ebben a békétlen és rohanó világban nagy szüksége van az embernek békességre! És nincs igazi békesség sehol máshol a keres számára, mint Krisztusban. Hová mehetnél máshová a békességért? Keresni lehet máshol, de megtalálni nem! Csak gondold végig egy napodat! Sokszor csak rohanunk, kapkodunk, elégedetlenkedünk, kesergünk annyira mindenben – fáradtan esünk haza, és a szívünk békétlen. De Krisztusban van békesség, és ő bőkezűen osztogat!

Szombat (december 13.)

Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és velem vacsorálok, ő pedig énvelem. Jel 3,20 (1Móz 18,3; 1Thessz 4,13–18; Ézs 26,1–6) Egy csendes héten valaki azt mondta nekem: már máskor is kaptam ezt az igét. Isten ezen keresztül hívta őt a vele való közösségre. Isten nem ajtóstul ront a házba. Ő kint áll, szelíden zörget, és bebocsátást vár. Mint ahogyan egy szép ifjúsági énekünk szól erről: „Az ajtó előtt állok, és zörgetek, / Arra várok, hogy bebocsáss. / A szívem ajtaján kívül nincs kilincs, / Rajtad áll a nagy találkozás! // Ó, halld meg hangom, és válaszolj, / Nyisd meg szíved ajtaját! / Ó, halld meg hangom, és válaszolj, / Hogy velem együtt vacsorálj!” Jézus mindent megtett, hogy a „közös vacsora” létrejöhesse. Most rajtad áll a nagy találkozás!

■ ZSARNAINÉ URBÁN NÓRA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 7-étől december 14-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.20 / Duna Tv <i>Isten kezében</i>	9.05 / Duna Tv <i>Virágzó Magyarország</i> Sopron	9.40 / Pax Tv <i>A hit hallásból van</i> (portréműsor)	13.12 / Kossuth rádió <i>A Budapesti Fesztiválenek kamarazenei hangversenye</i>
9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i>	19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (credoradio.hu)	14.20 / M3 <i>1100 év Európa közepén</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i>
9.30 / ZDF (német) <i>Evangélikus istentisztelet Wittenből</i>	20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész	16.00 / Duna Tv <i>Múzeumtúra – francia módra</i> (francia sorozat)	14.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Kantáták</i> (credoradio.hu)
9.30 / Bartók rádió <i>Musica sacra</i> (egyházzenei magazin)	21.05 / Duna Tv <i>Vaddisznók</i> (magyar dokumentumfilm)	19.30 / Duna World <i>Hazajáró</i> Zoboralja – „A csitári hegyek alatt”	16.25 / Duna Tv <i>Kevés pénzzel Európában</i> (spanyol ismeretterjesztő sorozat)
9.35 / Duna Tv <i>Magyar klasszikusok új köntösben</i> Takaró Mihály műsora	22.30 / Duna World <i>Talentum</i> A falképfestő – Patay lászló	21.00 / Duna World <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történelmi műsora	Róma
12.05 / Duna Tv <i>Ízörzök – Tihany</i>	22.45 / Duna Tv <i>Az utolsó óráig – Egyházi személyeket ért atrocitások 1944/45-ben a Délvidéken</i> (magyar dokumentumfilm)	22.40 / Duna Tv <i>Kultikon (kulturális magazin)</i>	21.00 / Duna World <i>Legenda</i> (zenés show-műsor)
13.30 / M. Katolikus Rádió <i>„Valaki ír a kezdeddel”</i> Vasárnapi versműsor		23.00 / Duna Tv <i>Lúdas Matyi</i> A Komáromi Lovas Színház előadása	10.15 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Czakó Gábor televíziós esszéje

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.00 / Duna World <i>Magyar első</i> Az első magyar harang	13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljetek az Úrban mindenkor!</i> A metodista egyház félórása	6.50 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó)	8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu)
12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó az ósárgádi evangélikus templomból</i>	15.40 / Duna Tv <i>Európa egészsége – A szeretet nevében</i> (európai dokumentumfilm)	7.20 / Duna Tv <i>Isten kezében</i>	9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i>
15.30 / Duna Tv <i>Szép, széke szerelmünk, a Tisza</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)	15.55 / Pax Tv <i>A tudomány vonzásában</i> Evangélikus iskolák	13.05 / Duna Tv <i>Szemben az erőszakkal</i> (amerikai játékfilm, 1956)	10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet a debreceni Nagytemplomból</i>
21.10 / Duna Tv <i>Ripacsok</i> (magyar játékfilm, 1981) (89’)	19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (credoradio.hu)	14.40 / Pax Tv <i>Emmausi vacsora</i> (riportfilm)	11.00 / Duna Tv <i>Evangélikus istentisztelet Arótról</i>
23.00 / M3 <i>Pygmalion</i> (magyar tévéjáték, 1989)	21.09 / Bartók rádió <i>J. S. Bach: Musikalisches Opfer (BWV 1079)</i>	15.30 / Szent István Rádió (Észak-Magyarország) <i>Ökumené – A testvéregyházak félórása</i>	14.55 / Duna Tv <i>Jónak lenni jó</i> (karitatív műsorfolyam)
23.00 / Duna Tv <i>MűpArt classic</i> Beethoven-est	23.00 / Duna Tv <i>Álmok</i> (amerikai-japán játékfilm, 1990) (114’)	16.20 / Duna Tv <i>Kísértet Lublón</i> (magyar játékfilm, 1976) (93’)	18.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus istentisztelet</i> (credoradio.hu)
0.45 / M3 <i>A sárvári vár</i> (magyar dokumentumfilm)		19.40 / Pax Tv <i>Natasa és Ervin</i> (koncertfilm)	22.40 / Pax Tv <i>Életutak tanúságtétele</i> Az EBBE sorozata

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu).
Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu).
Szerkesztőbizottság: Adami Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Kossilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árusítja a kiadó. Terjesztő a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

